

باسمه تعالی

فهرستبرگه منابع چاپ سنگی - اداره مخطوطات

شماره ثبت: ۲۹۶۶۰.

رده‌بندی دیویی: ۶۱۶/۹۳۱ ۴۶۱ ع ۴ ک ۱۳۱۸

سرشناسه: کرمانشاهی، محمد بن پیر محمد، ۱۲۴۵ - ۱۳۲۶ق.

~~عنوان قراردادی~~ عنوان اصلی: علاج دیفتری

عنوان: ~~و تکمیل~~ رساله در بیان سرم قرابادین و سایر معالجات حیوانیه قابل زرق

کاتب: یحیی بن محمد باقر طادی تفرشی تاریخ کتابت:

محل نشر: تهران ناشر: [بی‌نا] تاریخ نشر: ۱۳۱۸ق.

صفحه شمار: ۱۲۲ص. مصور☐ درسی☐ گراور یا افست☐

زبان: فارسی ابعاد: ۱۱×۱۶ نوع خط: نسخ

روش تهیه: وقفی☐ اهدایی☑ خریداری☐ ارسالی☐

توضیحات: حاج محمد ایرانی مبرد تاریخ ثبت: بهمن ۱۳۵۰

یادداشتها: ترجمه از فرانسه به زبان فارسی

موضوع(ها): ۱. دیفتری.

شناسه (های) افزوده: الف. طادی تفرشی، یحیی بن محمد باقر، کاتب.
ب. ایرانی مبرد، محمد، اهداکننده. ج. عنوان.

فهرستنگار: [امضا] تاریخ فهرستنگاری: دی ۸۹

اینکتاب اهدائی مرحوم مغفور آقای حاج آقا محمد ابرا حسنی
مجرد متوفی ۲۳ آذرماه ۱۳۵۰ شمسی فرزند مرحوم حاج
تاج زین العابدین ملک الواعظین بکتابخانه آستانقدس
رضوی است برحسب وصیت آنمرحوم بمشهد ارسال گردید
الاحقر محمد الحسینی

شماره ۸۰۳

یعنی
رساله در بیان سفلیس و فرنگی
و بیان معالجات حتمیه آن از زود ثمر
بنده درگاه دکتر محمد کرمانشاهانی طبیب مخصوص
اعلیحضرت قدر قدرت قوی شوکت شاهنشاه ایران خلدالله
ملکه و دولته و سلطنته و ابد الله عدله و احسانه فهو برای
بساط اطبای جلیل حرام لیس بهم بسته که با اکبر نیشابوری
علمیه آری و ادامت و در کار انجمن کلینیک طبی پاریس
و در انجمن عالی پاریس ۷ فی شهر شعبان
المبارک من شهور سنه هزار و
۱۳۱۲
سیصد و دوازده

مقدمه علاج نجفی

بسم الله الرحمن الرحیم و به نستعین

الحمد لله الذی عرفنا اسرار حکمته واشرق قلوبنا بانوار معرفته ونور بصائرنا بانکشاف حقایق آثار خلیقته والهمنا رقایق دقایق خلقته والصلوة والسلام علی من اوتی جوامع الکلم واستضاء من مشکوة سریرته لوامع الحکم محمد المبعوث لیتمم مکارم الاخلاق بکرائم موعظته ونعیم الحکمة وفصل الخطاب بلطائف مکرمته واله وعترته اشرف من انتجب من اکرم ارومته سیما ابن عمه علی امیر المؤمنین وصیه وخلیفته والائمة الهداة الطاهرین المعصومین من ذریته

بدانکه ایزد تعالی وتقدس بحکمت بالغه وقدرت کامله

دیباچه

خلقت انسان را نسخه جامعه امکان فرموده و در هر
عضو بش چندان کارخانجات بدایع صنایع وطرف حرف
نصب کرده که تتیه عقول العقلاء عن تعدادها وتعجز
البلیغ حصرها لاجرم سرور کاینات وخلاصه موجودات
رسول اکرم و نبی مکرم صلی الله علیه وآله وسلم می فرماید
العلم علمان علم الابدان وعلم الادیان و بحکم این کلام
معجز نظام تقدم علم ابدان درجه ثبوت دارد چه ارتباط
ایمان عمل بارکان است که با تن زاتوان و بدن بی زوری
نباشد بسیاری از اعمال چون حج و جهاد و صوم و صلوه
وغیره وغیره صورت نمی بندد هکذا علم ابدان مقدمه
بل انموذج وخلاصه علم معارف روحانیه الهیه است و
بی تکمیل علم طب توحید کمال نپذیرد چه که هیکل صغیر
انسانی مجموعه عالم کبیر و این نسخه مختصر بکنهه و کینونت ذات
نشانگر کتاب مبین اکبر است و مقال حکمت اشتمال مولی الموالی

دیباچه

علیه سلام الله الملک العلی بر اینمطلب محقق مبین است

اتزعم انک جرم صغیر　　وفیک انطوی العالم الاکبر

وانت الکتاب المبین الذی　　باحرفه تظهر المضمر

وکشف بدایع مکنونه در وجود بشر و ودایع مکنونه در سرشت

پاکیزه گوهر او اگرچه از سلسله جلیله حکماء و طبقه علیه

المنا عالم زنده کانی و ممکن را مرهون انکشافات و مدیون

اختراعات فوق العاده خود فرموده اند موفق نگردیده ولیکن

در زمان خالیه علماء این فن عالی و حکماء اینمقام سامی را

در طی اینمراتب علیا و سلوک این مقامات مکاشفاتی دست داده

که رسالات بیان و تبیان بسیاری از شرح و حصر آن عاجز و قاصر است

من جمله اینکه از بسیاری از آنها اختراع الات وادوات

ذره بینی است که بواسطه آنها کشف معلوم کرده اند که یک

قطره خون دارای چه کرورها گلبولهای صغیره و هزاران موجود

و مخلوق حیوان ذره بینی است که دائما در این بحر پهناور

شاه قاجار
السلطان مظفرالدین

هو سپاس و ثنا و ربند سبحان الله جل جلاله این
جانوران بعضی سمّ نقیع و دشمن جانگداز و خصم خونریز
عمر عزیزاند و برخی دیگر تریاق و فادزهر لدغین و حافظ
مملکت روح و بدن و دافع تطاول و جفا ولالان غارت
گران جان و تن اند مثلاً مرض مهلک آبله که ماده ظهورش
از تولید بعضی جانوران ذره بینی است و سالهای دراز
مزارع جانهای عزیز را حصاد و غزالان ریاض جنان را صیاد
بود علمای حکمت طبیعی که بعالی و مظاهر علم و فکرت پرورد
دکار رنه سند بر علمی علاج این را در تلقیح دم البقر یافته اند
از این بند که مرض و کشتن مجلل که منتهایی که در رفع
بو طن انسانی ندارد محض اینکه خدمتی بنوع کرده باشد
در زمان سلطنت شاهنشاه جمجاه خلایق امیدگاه خداوند
تاج و نگین و خسرو بادا و دین ظل الله فی الارضین
که دوام سلطنتش بعهد ابد مقرون باد و پایه رفعتش بر

دیباچه

از کردون رساله مختصری در اینباب از فرانسه بفارسی ترجمه نموده بطبع رسانیدند که فایده اش عام و دعای خیر جمیع یافتگان از این مرض مهلک عاید روزگار فرخنده آثار علی حضرت قدر قدرت اقدس ظل اللهی باشد بالله التوفیق و علیه التکلان

در زمان حالیه در ممالک اروپ و امریک در استعلاج امراض طرق مختلفه جدیده متداول و معمول است که عمده آنها را بطرز اختصار در این رساله بعون الله تعالی مینگارد

اول زرق عصارات اجزاء حیوانیه و محلولات که قائم مقام آنهاست

دویم زرق خون حیوانات در بدن انسان

سیوم زرق سرم (آبخون) خون حیوان است

چهارم زرق سرم مصنوعی است

پنجم زرق سرم خون حیوان مصون کرده شده است که موسوم است بسرم ضد تکزین یا قرابادینی و علاجی

فصل

زرق عصارهٔ حیوانیه

فصل اول

زرق عصارات اعضاء حیوانی و فوائدیکه بدل آنها در بدن انسان

براون سکارد در ۱۳۱۲ در محفل مجلس علمی مبحث الجود را با
حاصله از زرق عصاره مایعیکه از بخصیهٔ خرگوش گرفته بود
فرستاد و ذکر نموده بود که از زرق مایع مذکور در اشخاص مسن
قوهٔ تازهٔ جسمانی و نفسانی پیدا میشود و بعبارهٔ اخری بحالت جوانان
رجوع مینمایند و ادعای این حکیم دانشمند معروف اسباب
حیرت خواص و عوام گردید

وطریقه این حکیم منشأ امتحانات عدیده گردید و در اروپ
و امریک اطبا در مقام زرق با مایعات کثیره در علاج امراض مختلفه
برآمدند و پس از استعمال مایعیکه از خصیتین بعضی حیوانات
حاصل میشد در مقام استعمال مایعاتیکه از کبد و فوق کلیه و غده
درقی و جرم کثیر و لوزالمعده و امثالها از اموس و بانتقال زرق آنها

فصل اول

رطوبت عصبی نمودند و دکتر قسطنطین نام رطوبتی را که
از مادهٔ خاکستری دماغ گوسفند تازه ذبح شده اخذ
مینمود زرق میکرد

پس از امتحانات بسیار در این مادهٔ تازه معتقد شدند بانکه
غدد مختلفهٔ بدن غیر از رطوبات ترشحیهٔ مخصوصهٔ بیرونی
که معروف اطبا است مواد جوهریات مکنونه و غیر معلومه
دارند که لازمهٔ بعضی اعمال بدنست و در هر جا که این جوهر
مفقود یا ناقص گردد میتوان بعض از آن رطوبتی را که از همان
عضو از حیوانات تالی اخذ شود در بدن زرق نمود و مبنای
تجاربات اطبا از اینجا شد که در جنون و مالیخولیا و آتکزی
لکوموتریس (بی اختیاری حرکت) و فلج و رعشه رطوبات
سکاربرا زرق نمودند و همچنین در نراستنی و
سرسام زرق رطوبت عصبی میکردند (تهیج غشاء مخاط)
زرق رطوبت غده درقیه در مرض بریجی زرق رطوبت

زرق عصارهٔ حیوانی

کیسهٔ فوق کلیه و زرق رطوبت مادهٔ قشر کلیه در بعض
امراض او دیمی و زرق رطوبت لوز المعده در درد ولاب
طرز ساختن این عصارات حیوانیه عموماً باین طور است که
عضو را با آب مقطر قسلایه نموده و رطوبت حاصله را
حفظ
با کاغذ صافی زلال مینمایند بسیاری از اطبا برای
این رطوبات هر یک دوای ضد عفونی مخصوصی استعمال
مینمایند ولی جمع کثیری هم صرف نظر از استعمال آنها
نموده اند و بواسطهٔ علاج یا اصلاح حاصله از این
بسیاری از علمای مشهور و غیر مشهوری صنعت و اوقات
خود را منحصر بساختن این رطوبات حیوانیه نموده اند
که اطبا و دوا سازان آنها را از این اشخاص مخصوص میخرند
ولی باید در اینباب دقت نمود چونکه بعضی بجای این رطوبات
آب مقطر خالص میفروشند و بعضی دیگر هم دقت در لیاقت
سلامتی حیوانیکه عصیر عضو آنرا میگیرند نمینمایند و یا مشا

فصل اول

در استعمال ادویهٔ ضد عفونیه میکنند که باید این عمل
در تحت قاعدهٔ صحیحه و با ضمانت فروشنده باشد زیرا که
بسیار دیده شده است که پس از زرقی دوا عوارض و علامات
سرایت امراض عفونیهٔ خطره در مریض بروز نموده است
مانند سمشه وجره و توبرکول که از حیوانات بانسان
مزروق رسیده است،

لهذا در ۱۳۱۳ در شهر مملکت از جانب دولت اداره مخصوصه
درباب تصفیه و امتحانات عصارات حیوانیه و انسانی برقرار شد
سازنده و فروشنده نتوانند رطوبات مذکوره را
بفروشند مگر با شرایطی که من بعد ذکر خواهد شد
و در این مقام کیفیتی از طرز ساختن و زرق این مایعات
البته و همچنین نتایج حاصله از زرق آنها را ذکر مینمائیم
چون رسائل کثیره در این باب نگاشته و بطبع رسیده است
وذکر آنها نتیجه خارج از وضع این رساله مختصر است بعضی هم

زرق عصائر حیوانی

بجای رطوبات حیوانیه محلولات ومایعات ذیل را

استعمال نموده اند

اولاً سیروم عظیم خون دوم کلرهیدرات دوسود

سیم فسفات دو سود چهارم سیرمهای مصنوعیه

که از روی دستورالعملهای مختلفه ساخته میشود

بخصوص دستورالعمل شرن که از قرار ذیلست

سولفات دو سود که بقاعدهٔ شیمیائیه خالص باشد	۸ گرم
فسفات دو سود	۱ گرم
کلرور دو سودیوم	۴ گرم
اسید فنیک براق	۱ گرم
آب مقطر	۱۰۰ گرم

پنجم محلول گلیسرین بطور ذیل

گلیسرین خالص	۱۰ گرم
آب جوشیده	۳۰ گرم

فصل دویم

۱۲

شیشهٔ وینالین که در وستنه زیاد معمولست وعبارتست از محلولی از براکس در گلیسرین و نسخه‌اش از قرار ذیلست

براکس	۳۸ گرام
گلیسرین خالص ۴۶ ۱	۴۲ گرم
آب مقطر	۴۰ گرم

فصل دوم

در زرق خون حیوانات

فقره اول —— ادخال خون در اورده واعتراضات وارده بر آن

فقره دوم —— ادخال خون در صفاق وخوبی و بدی آن

فقره سیم —— ادخال خون در زیر جلد وخوبی و بدی آن

مقصود از داخل کردن خون حیوانات قوت گرفتن شخص
ناتوان و شفا دادن مرضا است که بجای خون فاسد شده
خون خالص و بی عیب در بدن ایشان داخل شود

اول — ادخال خون درون ورید

دوم — ادخال خون درون صفاق

سیم — ادخال خون در زیر جلد

فقره اول —— ادخال خون در اورده

دنی — در ۱۶۶۷ میلادی بواسطه فصد نه سیم
بیست مثقال خون از ورید شخص تب داری بیرون نمود

فصل دوم

ودر همان ورد قریب بپنجاه مثقال خون بره داخل نمود
و در لندن منوبید که خون بره خالص را بخون انسان آ
ولی در ۱۶۷۵ از جانب دولت قدغن شد که احدی
پیرامون این عمل نشود و این عمل تا ابتدای مائه نوزدهم
عیسوی بکلی متروک بود ولی در ۱۸۲۸ تا سنه ۱۸۸۲ میلادی
اطبا باطوار مختلفه در مقام امتحان و اجرای این عمل بر آمدند
تا اینکه طلب صورت علمیه پیدا نمود و حاصل تجارب ایشان
این شد که داخل کردن خون ممنوع است مگر در صورتیکه
چه اینکه خون از آن عاریه میشود و چه اینکه خون بدن آن
داخل میشود از یک نوع باشند و با این شرط خون داخل شده
ممکن است مدتی در بدن بی ضرر بماند
پس از برای داخل کردن خون در بدن انسان باید شخص
سالم دیگر آماده و حاضر باشد و با رضای خاطر بگذارد
مقداری خون از آن بگیرند که در بدن مریض داخل نمایند

در قدغن ترکیب

زرق خون حیوانی

وخود این شرط بندرت حاصل میشود و انتقال خون
باین واسطه بسیار مشکلست لهذا مقصود اول از این عمل
که قوت دادن بناتوان و شفا دادن مریض و مرضی که خون
هدر رفته و فاسد شده است بکلی نمیسر میشود یعنی
نجات دادن از مرگ زنانی را که بواسطه سقط یا پس از وضع
حمل یا علت دیگر خون بی اندازه از ایشان خارج میشود یا در
شخصی که بواسطه عمل جراحی یا سبب دیگر نزف الدم فراوانی
در آن عارض شود در صورتیکه مقداری از خون که برابر بانوزدهم
وزن تمام بدن حیوان باشد خارج شود حکماً مهلک است
در این صورت لازمست که خون انسان دیگر را داخل
بدن مریض نمایند که جان او را نجات دهند چون بجای
خون خارج شده خون شخص زنده از همان نوع داخل
نموده اند ولی در صورتیکه فرض نمائیم که شخص خوش بنیه
هم حاضر باشد که این مقدار زیاد خون را از او بگیرند

فصل دوم

باز هم اشکالات زیاد دیگر در میان است برای اجرای
این عمل واجب که بکلی رفع نماید و این اسباب خطر است
یعنی باید اسباب انتقال خون حاضر باشد و همچنین محلول
گرمی از نمک که مانع انجماد خون گردد و الا فایده نکرده
بمینها بر سهلست مهلکست

باوجود اینهمه اشکالات ادخال خون در مواقع کثیره
اسباب نجات مریض گردیده است و بندرت باعث هلاکت
عطاکننده خون نشده است

اغلب وفات عمل ناقص میماند بواسطهٔ انجماد خون در اسباب
انتقال خون وگاهی هم بواسطهٔ داخل شدن اندکی خون
منجمد شده در ورید مریض باعث هلاکت آن گردیده است
و بواسطهٔ این مخاطرات اطبا بخیال استعمال خون بدون
فیبرین افتادند یعنی عوض داخل نمودن خون آب خون را
داخل نمودند و در مبحث معالجه با سرم اینمطلب را بیان مینمایم

تزریق خون حیوانی

فقره دویم — ادخال خون در صفاق

چون انتقال خون از رگ در رگ بدن دشوار است بواسطه نازکی
و عسرت پیدا کردن آن در بین پنج شش زیاد مخصوص در
زنان ایطالیا بخیال این افتادند که خون را از راه دیگر داخل
در بدن نمایند لهذا پرنفیلک در ۲۹۷ ا در مقام
داخل نمودن خون در صفاق برآمد

فقره سیوم — ادخال خون در تحت جلد

کالیت در ۲۹۵ ا در مقام داخل نمودن خون در نسج
زنبوری تحت جلد برآمد و چون جذب خون بواسطه
داخل نمودن آن در صفاق بتأنی حاصل میشود و هم چنین
در زیر جلد که دو تا پنج روز لازم است برای داخل کردن
مقدار خون لازمه باین واسطه ادخال خون تحت جلد هم
بکلی متروک گردید ولی بعضی بخیال معالجه نوبرگول از
داخل کردن خون بزیر جلد افتادند و مقصود آنها

فصل سیوم

از این عمل داخل کردن خون حیوانی است که از مرض سیل
مصون است در آبدان سلولین که باین واسطه حیوانات
ذره بینی سیل را برطرف نمایند و در شروع دفعه ۱۵ الی ۲۰
گرام خون حیوان را زرق مینمودند

فصل سیوم

در زرق سیرم (آب خون)

علاج سیرمی عبارتست از زرق و ادخال زیر جلد خواه سیرم
(آب خون) حیوانات و خواه سیرم مصنوعی و خواه سیرم
ضد سمی و خواه سیرم علاجی که مصنوع از ان شفا دادن بعضی
امراض است

و این طریقه را اگر در این سنوات اخیر اهمیت زیادی پیدا
نموده میتوان بسه مقاله عمده تقسیم نمود

مقاله اولی — علاج سیرمی که عبارتست از زرق سیرم حیوانات

مقاله دوم علاج سیرمی که عبارتست از زرق سیرم مصنوعی

مقاله دوم - علاج سرمیکه عبارتست از زرق سرم ضد سمی یا علاجیست

مقاله اولی

علاج سرمیکه زرق سرم حیواناتست

قبل از گفتگوی از زرق سرم حیوانات باید دانست که این نوع
علاج سرمی صورت مخصوصه از علاج با زرق خونست خلاصه
در زرق خونی خون جامع بجز تجربه را زرق مینمودند و حال
اینکه در علاج سرمی همان آب خون فقط را زرق مینمایند
وبطور اختصار بیان مینمائیم که سرم (آب خون) عبارت
از اینست که اگر خون را بحالت خود واگذارند تغییر حالت بود
و مواد نرم مایعی میشود و رفته رفته تماما منجمد شده بدو جزء
جدا گانه میشود یکی رطوبت رقیق زرد رنگی است که آنرا
سرم خون نامند و غیر از فیبرین و گلبولهای خون دارای
تمام مواد و املاح ترکیب کننده خونست و دیگری جسم غلیظ
قرمز رنگی است که آنرا رغوه خون نامند مرکب است از فیبرین

فصل سوم

خون که منجمد گردید و گلبولهای خون را در بر دارد

پس سرم خون که مرکبست از تمام مواد اجزاء خون غیر از فیبرین

و گلبول مایعی است لزج و کهربائی رنگ در اسب قرمز رنگ

در گاو زرد رنگ است در انسان و عموماً در الاستیک هم

که در زبان سبزی رنگست در حیوانات فربه و با شحم

سرم دارای اجزاء ذیلست

(۱) آب ۹۰ تا ۹۲ در ۱۰۰

(۲) مواد شبیه بیاض البیض مخصوص سرم که ماده ایست شبیه

بسفیده تخم

(۳) مواد پروتئیک عدیده ایست (پاراگلوبولین و

کازئین و فیبرین محلول و پپتین)

(۴) مواد مدفوعه (دسومت و گلوکز و الکل و اوره و

کراتین و اکزانتین و سارسین و خلسترین وغیره)

(۵) املاح معدنی (کلرور د سودیوم و کلرور د پطاسیوم

زرق سیوم

۲۱

و بی کربنات دو سود یوم و فسفات بی نازید دو سودیوم و کالسیوم و ماینزیوم

زرق سرم خون که در ۱۲۹۵ امریش نام ازا ابداع نمود در ۱۳۰۲ اولاً شارل ریشت و بعد جمع دیگر ازا استعمال نمودند و عقیده این اشخاص این بود که سگ و بز بمرض توبرکول مبتلا نمیشوند و اگر سرم خون این حیوانات را که صفت باسیل مرض است گرفته و زرق نمایند در زیر جلد اشخاصیکه مبتلا بمرض توبرکولند حیوانات ذره بینی توبرکو را خراب نموده و شخص از این مرض نجات میابد در اینباب بعضی ملاحظات عمومیه است که نباید آنها را فراموش نمود مثلاً میگویند که این حیوان مصون است از فلان مرض در صورتیکه مزاج این حیوان بطوری باشد که مبتلای بان مرض نشود یعنی این حیوانات در مقابل این مرض بالطبع محفوظ و مصون میباشند و این حیوانات که بالطبع از فلان و فلان مرض مصونند در سرم

فصل سوم

خون آنها ماده ایست برضد باکتریها و با آنها برابری مینمایند

بلکه مواد عفونی حاصله از این میکربهای مرض زا خراب و بی

اثر مینماید

بنابر عقیده اینکه معمول اطبای غالبه است در باب معاف و

مصون نمودن حیوانات میتوان پیش گیری نمود باستفاده از

امراض عفونیه را بواسطه سرم حیواناتیکه مصون از مرض

معینی هستند و چنانچه ذکر خواهد شد بواسطه سرم حیوانا

که بطور مصنوعی از فلان و فلان مرض معاف کرده اند

بهرنک در ۱۳۰۶ و آگاتا در ۱۳۰۸ اقدام در

معالجه شاربن (جمره) نمودند بواسطه زرق

نمودن در حیوانات (خرگوش و موش و کبای) سرم

خون خرگوش سفید و وزغ و سگ را که بالطبع مصون هستند

از این مرض ولی بزودی ملتفت شدند که وجود ماده

زرق سیرم

با کثری در سیرم حیواناتیکه بالطبع مصون‌اند و فواید کثیره
است نمیتواند عمومیت پیدا نماید و جلی نبوده این اثرها
دارد بعض ناك برودی ملتفت شدند که سیرم حیواناتی که
(موش و موش سفید و سگها) با مرض دیفتری ضدیت
بالطبع دارند نمیتوانند مانع رفتار این مرض شود ولی هرگاه
خون این حیوانات را مصنوعاً مصون نمایند بطور یقین
در شفای مرض دیفتری نتیجه صحیحه میبخشد
و از ملاحظه این امتحانات جدیده معالجه فلان و فلان مرض
بواسطه زرق سیرم حیواناتیکه بالطبع مصون از این امراض اند
متروك گردید و امروز برای علاج این امراض فقط سیرم
حیواناتیکه مصنوعاً انرا مصون از این امراض نموده اند استعمال
مینمایند و در مبحث گفتگوی از قسم سوم علاج با سیرم
رجوع باین مطلب مینمائیم یعنی زرق سیرم ضد سمی یا علاج

مقاله دویم

فصل سوم

در علاج با سرم که عبارتست از زرق سرم مصنوعی

قسم اول ادخال سرمهای مصنوعی در اورده است

- استعمال مخصوصا در وبا استعمال میشد

قسم دوم ادخال سرمهای مصنوعی در امعاء است که

بندرت معمول است

قسم سوم - ادخال سرمهای مصنوعی در زیر جلد است

دفعه اول - کانتانی - در علاج وبا از آن بکار

برد و بعضی از آن در رفع نزف الدم و جمعی دیگر در امراض عفونی

بحال نشست و شوک خون استعمال نمودند و بعضی از آن در

ضد سم بکار بردند

از تجارب بیولوژی معلوم گردیده است که هرگاه خون

حیوانی را داخل در عروق و رگ حیوانیکه از نوع دیگر

باشد نمایند خون داخل شده شبیه بخون حیوان مزبور

نمیشود و گلبول خونیکه داخل نموده اند بزودی خراب میشود

زرق سرم

سهلست مقداری ز گلبول خون حیوان مزبور بواسطهٔ
مخلوط شدن آن با خون مختلف الطبیعه نیز خراب میگردد
اما این ادخال خون بیماینده نیست زیرا که در ابتدا تحریکی در
عموم بدن میشود مریض احساس بهبودی و قدرت افزایش
قوه شرایین مینماید و در آخر عده گلبول خون شخص مرزوق
زیاد میگردد

چونکه خون حیوانات مطابق و مشابه خون انسان نمیشود
بهتر اینستکه در صورتیکه مقصود از ادخال خون معالجه امراض
باشد سرم مصنوعی را که قریب بآب خون حیوانانست زرق
نمایند و باینطور سرم مصنوعی قایم مقام سرم طبیعی میگردد
سرمهای مصنوعی مایعاتی است که بتفاوت قریب بمجرای مایع
خون حیوانانست و ترکیبات بقسمیست که پس از دخول در
دوران دم گلبول خون را خراب نمیکند و اثرات در اجزاء جامده
خون مانند اثر خود خون است

فصل سیوم

و از برای سرم مصنوعی ترکیبات مختلفه اختراع نموده اند که
هر یک از آنها مناسب تر است با موضعی که سرم را داخل در آن
مینمایند
ادخال سرم مصنوعی نیز مانند ادخال خون از راه اورده
و از صفاق و از زیر جلد معمولست

قسم اول

انتقال و ادخال سرم مصنوعی را ورده است
استعمل آن جمع کثیری از اطباء در معالجه و با استعمال
نموده اند و هایم در ۳۰۲ ایکسم سرم مصنوعی
در علاج وبا استعمال نمود که ترکیب آن از اینقرار است
کلرور د سود یوم ۵ گرام سولفات د سود ۱۰ گرام آب مقطر ۱۰۰۰ گرام
مقصود این طبیب از ادخال این سرم این بود که چون
در مرض وبا بواسطه خروج آب خون بدن با اسهال وقی خون
غلیظ گردیده بدرجه که خون از حرکت و گردش باز میماند

وازرزق باسرم مصنوعی خون غلیظ رقیق کردیده و
دوباره کردش مینماید ولی استعمال کمتر معمولست چونکه
اسباب زرق وسایر لوازمات آن ازبرای همه کس ودر همه
وقت وهمه جامیسر نیست استعمال انهم بسیار مشکلست وفن
زیاد لازم دارد

قسم دوم

ادخال سرم مصنوعی درصفاق است

چونکه ادخال سرم مصنوعی را دروده بواسطه صغر و
ناپیدائی انها مشکل بود بعضی اقدام بادخال ان در صفاق
نمودند ولی استعمال هم کمتر معمولست

قسم سوم

ادخال سرم مصنوعی در تحت جلد است

کانتانی که از اهل ناپل است اول کسی است که در سنه ۱۲۸۳
سرم مصنوعی را در معالجه مرض وبا داخل در زیر جلد

فصل سوم

نمود باینطور که چندین لیتر (هزار گرمست) از محلول
کلرورد سدیوم ۶ در هزار و کربنات دوسود ۳ در
هزار در تنبج زنبوری تحت جلد زرق مینمود و این طریقه
که هم سهل و هم بیخطر است نتایج نیکو بخشید
بسیاری از اطبا زرق تحت جلدی سرم مصنوعی را بعوض
انتقال خون استعمال نموده اند در نزف الدمهای شدید
و در زیر جلد این محلول را زرق مینمودند کلرورد سدیوم
اکرام
آب مقطر
... اکرام
و این محلول نمکی مانند داخل نمودن خون مقدار خون را بقدر
منظور زیاد و منظومه عصبی مرکزیه را تحریک مینماید
و عمل قلب را احیا و گردش خون را سهل و علامات غشی را نیز
میشود و بعضی برای شستشوی خون در امراض عفونی
و در مسمومیت و حمیه مطبقه و اورمی که پیدا شدن
اوره در خون است مقدار زیادی از محلول کلرورد سدیوم

زرق سرم

در زیر جلد زرق مینمودند
و مقدار داخل کردن سرم مصنوعی در تحت جلد کافی تا
۳ و ۴ لیتر بود و بجای سرم محلول کلرور د سودیوم را
شش درهزار انتخاب نمودند
شیرسیه میگوید که زرق تحت جلدی سرم با این مقدار مفرط
لازم نیست بلکه در صورتیکه سرم را غلیظ نمایند بمقدار
کمتری از او زرق نمایند همان خواص طبیعی و دوائی را که
منظور از آنست دارد و این مطلب را بواسطه تجربه و امتحان ثابت
نموده است و سرم مصنوعی شیرن حاضر است یعنی دارای
املاح معدنیه ایست که در سرم خون محلول و موجودند
و بعلاوه در این سرم غلیظ شده مقدار املاح معدنیه
بیشتر از آنستکه در سرم خون انسانیست
و نسخه سرم مصنوعی منسوب بشیرن مرکبست از اجزاء ذیل

کلرور د سودیوم	سولفات د سود	فسفات د سود
۲ گرام	۸ گرام	۴ گرام

فصل سوم

اسید فنیک برقی ۱/۱ مقطر

ودر اینمقام صرف نظر مینمائیم از ذکر طرز ساختن وحفظ
این سرم وهم چنین از درجهٔ حرارت این سرم در وقت زرق
نمودن ومقدار متفاوتهٔ زرق آن (مقدار کم آن
۵ تا ۱۰ گرام ومتوسط ۱۵ تا ۳۰ گرام ومقدار زیاد آن
۶۰ یا ۱۲۰ گرام است) وموضعی از بدن را که باید برای زرق
این سرم انتخاب نمود واسبابیکه از برای اینعمل لازم است
ودر طرق واطوار مختلفهٔ که معمول هر یک از اطبا است وهمچنین
گفتگو نمینمائیم از آثاریکه در موضع یا در مزاج بواسطهٔ زرق این
سرم حاصل میشود بلکه همین قدر میگوئیم که شرایط فوائد
این زرق وادخال سرم متعدد و مختلف است ومیتوان از آنها در جبران
تمام زرق نمود در کم قوتی واستحالهای شریان ودر قلت خون
ودر ضعف منظومهٔ عصبی ودر بطوء تغذیه (واز برای معرفت
تام وتمام این مسائل باید برسائل عدیدهٔ مخصوصه که بطبع رسیده

زرق سرم

رجوع نمود چونکه ذکر این مطالب بتفصیل از وضع این
رساله مختصر بیرون است

مقدمه مسطوره

علاج جدری که عبارتست از زرق سمهای عمل مسمومی یعنی
قرابادینی و دوائی در کتبیکه از قسم اول از علاج جدری که
عبارتست از زرق سمهای حیوانیست ذکر نمودیم که بنا
بر مسئله که امروز زدن آن محفوظ و مشهور شده مقبول اطبا
گردیده است عنوان امراض عفونیه را بیشتر کبری و معالجه
نمود بواسطه سم حیوانات که از این امراض مسری مقاومند
و بطریق اولی بواسطه سم حیوانات که انها را مصنوعا معاف
و مصون از این امراض نموده اند

و سمهای حیوانات که مصنوعا و بواسطه تدابیر انها از کار افتاد
شدن با این امراض عفونی و مسریه مجادلت داده اند موسوم
بسرم ضد سمی و این سرم هم جلوگیری از مرض مینماید هم

دافع و علاج و دوای مرض است یعنی هم نمیگذارد که شخص
مبتلای بمرض شود و در صورت ابتلا هم شخص را نجات از مرگ
میدهد

و این سیر مبنای ضد سمومی را که عموماً سرم قرابادینی مینامند
بملاحظه علمی و عملی اهمیت زیاد پیدا نموده اند ولی قبل از بیان
اینها بهتر اینست که اسامی و اصطلاحاتیکه ابتدا در کتب طبی
و دواسازی باینها داده شده است ذکر نمائیم مانند
واکسن و تکزین و تکزین تغییر یافته و سرم قرا
بادینی و سایر محصولات مشابه که میتوانند در جلوگیری
و در علاج امراض مسریه استعمال شوند

امراض مسریه یا عفونی عبارتند از امراضیکه بواسطه
دخول عامل تولید کننده مرض در بدن مانند یکی از سمومات
انرا فاسد و متعفن مینماید

این عامل مولد المرض را که ویروس و سرایت دهنده مرض

نامند بسابق براین نامعلوم بود ولی امروزه پس از کشف
باسیل میدانند که این عامل موجود نیست زنده و میکرب
مولد المرض که نه فقط خود آن مضر است بلکه بواسطه
مواد بکر ترشح مینماید مضر است و اینها مواد شیمیه سمیه
قابل است که انرا تکزین نامند و این تکزینها
نیز انها را سمومات میکروبی نامند داخل در مقوله
زیادی از ترکیب دیروسها است و بسیار مغلق ترند بخوبی
معین شده اند نه فقط از حیثیت منشاء و از حیثیت ترکیبشان
بلکه از حیثیت عمل ایشان در حیوانات و در انسان بخصوصا
تکزین توبرکولرا میشناسند (توبرکولین کوخ) و تکزین مشمشه است (مالیین نکارتری)
و تکزین کزاز و تکزین دیفتری
واطباء واسطه مابین سمومات میکروبی و بدن حیوانرا
مخصوصا بلحاظ معاف بودن تحقیق نموده اند جمع کثیری

نوع اول

در تجارب و امتحانات و تحقیقاتیکه در اینباب نموده اند رسیدنی
و نتایج کثیره بطبع رسانیده اند که ذکر آنها باعث اطناب
و خارج از وضع این وجیزه است ولی امتحاناتی که در باب
مرض دیفتری نموده اند بطریق اختصار ذکر مینمائیم که
میتوان از اعلاجی نمود با الکل مقدار زیادی از اطفال
مبتلای باین مرض مهلک را نجات داد

نوع اول

در مرض دیفتری

دیفتری از امراض عفونیه است که هر کس مبتلا شد از
امراض خطیره است و شناختنش مشتبه با سطر بروز
غشاء کاذبی که عوام از آن پرده و پوست سفید میگویند در
صورتیکه این غشاء مختص بسنخ کالو باشد از درد گلوئی
با پرده میگویند و در صورتیکه این پرده سفید در حنجره
مجرای نفس بروز نماید از اختناق میگویند

مرض خناق دفتری

مدتی مدیدی عقیده اطبا این بود که دفتری مرضی است
موضعی و برای علاج آن همه قسم تدابیر واده و به موضع
استعمال نموده اند مانند شستن و مالیدن داراشکنه
و نیز محلول اسید فنیک و غیره و غیره
و گاهی هم که بعضی شفا یافته از آن اثر دوا میپنداشتند
و حال اینکه هیچگونه تدابیر واده به در رفع این مرض مفید
نبود

در ۱۳۰۱ کلبس نام و در ۱۳۰۲ لفلر نام فهمیدند
که علت مرض دفتری میکروبی است که باعث تولید غشاء
کاذبست و این میکروب را باسیل دفتری نامیدند یا باسیل
کلبس لفلر باسم این دو نفر حکیمیکه از آن کشف نمودند
و این میکروب در حلق نمو و تولید مینماید ماده سمیه
که موسوم بر تکسین است ترشح مینماید که زهر شیمیائی
حقیقی است و تمام بدن و مزاج را فاسد میکند و شخص را

نوع اول

هلال عبیابل

ورن و ابرستن میکروبهای دیفتری را در آبگوشت مخصوص
کاشته و مقدار فراوانی از آن کشت و زرع را بتدریج داده و
پس از مدتی از اضافه ساختن ... به آن داده و صاف نموده
مایع منتج را گرفته در حیوانات (خرگوش سگ و سمور)
زرق نمودند و در این حیوانات ضد دیفتری را فیما حاصل نمودند
پس در این حیوانات تمام علامات حاصله از باسیل دیفتری
بروز نمود پس معلوم شد که علت مرض این سم
و این تکثیر است که در همه جا بواسطه میکروب دیفتری
ساخته شده است
و کلیه چون هر زهری تریاقی و هر سمی ضد سمی دارد لهذا
در آنوقت در مقام این مطلب برآمدند که تریاقی از برای سم
دیفتری پیدا نمایند و فرانکل و بهرینگ و رو
و ابرستن ملتفت شدند که بسهولت میتوان تلقیح نمود

یعنی حیوانات را از دیفتری معاف نمود در صورتیکه همه روزه
مقدار کمی از محصول زرع باسیل تیپ‌ها را در انها
زرق نمایند و بدن حیوان بتدریج عادت باین سم مینماید
مانند اشخاصیکه بتدریج استعمال تریاک و الکل و توتون
را باندازه میرسانند که در شخص غیر عادی مهلک است پس از ان

زرق نمودن حیوانات را تلقیح نمود با مقداری که مهلک
از انکه بعد معلوم شد که انها رفع میشود و
انها را در چند هفته عادی باین سم مینمود و حیواناتیکه
باین طور تلقیح شده بودند بکلی معاف از سم دیفتری
میگردیدند و محال بود که انها را به دیفتری مبتلا نمایند
ولی واضح است که چند هفته لازم است برای اینکه حالت
صحتی در خون حاصل شود و در اشخاص مبتلای به دیفتری
هرگز این مدت ممکن نیست و بواسطه بطوء این طریقه
فایده و ثمری در مبتلایان به دیفتری ندارد و در وقتیکه

نوع اول

اطبا مایوس از این طریقه گردیدند و صرف نظر از آن نمودند
مسیو بهرینک و کیتازاتو اعلان نمودند که اگر
حیوانیرا از دیفتری معاف نمایند و بعد از کانی سیرم آنرا
زرق به حیوان دیگر نمایند نه اینکه آنرا میتوان معاف نمود
بلکه آنرا میتوان شفا داد پس سیرم حیوانا اینکه باین طور تلقیح
شده خاصیت تریاقی تکزین دارد و هرگاه آنرا مخلوط
نمایند با سم دیفتری (یا تکزین که ناشته شده) خواه
صرف و خواه در انساج حیوان مانع اثر تکزین میشود
و از امکان بیرون میباشد

ورنیسه و هیر یکورن و بسیاری از اطبای دیگر
تجارب کثیره در حیوانات نمودند و حاصل تجارب ایشان
این شد که سیرم تریاقی است که بسرعت تمام اثر میکند در
اشخاصیکه بواسطه باسیل دیفتری مسموم گردیده اند
و از برای دفع و رفع مرض دو یا سه مرتبه زرق بیش

منشتگرین بمقداریکه فی الجمله تربیت و بهرینگ و کیتازاتو
در برلین در حیوانات اینکه قبل از وقت بواسطه تلقیح
معاف از مرض کرده بودند نتیجه و فایده عالیه بدست آوردند
و پس از اطمینان از امتحان در حیوانات شروع بامتحان در انسان
نمودند و مقدار معتنابه اطفال از خناق را که دچار مرض دیفتری
شصت نفری بود بر ۲۸ نفر تنزل دادند یعنی نصف اطفال
را از این بلای مهیب نجات دادند که تا هر قسم معالجات دیگر
هلاک میشدند پس یقیناً علاج سرمی طریقه بسیار خوب

در معالجه دیفتری

ولی این امتحانات اولیه بهرینگ که منکر این طریقه معتمد بود در
برلین بنظر اطبا جلوه نمود و عقیده اطبا مردد ماند
چون علاج و تدبیر دیگر و اینکه از هر صد نفری پنجاه نفر را
شفا و نجات دهد از جمله علاج مخصوص مرض شمرده
میشود

نوع اول

و در هشتم انجمن حفظ صحی بین الملل که در شهر بوداپست
(هنگری) در دوم تا هشتم ماه عقرب ۱۳۰۳ هجری
منعقد گردید مسیو دکتر مروق رفع تشویش عقاید علما
[illegible] بود و علت قلت اثر کمی غرابن طریقه
[illegible]
از علاج را مدلل نمود و ثابت [illegible]
[illegible]
با ادبرنج و بطرز [illegible] خانه المنال مریض با بعضی از اطبای دیگر
در مدت سه ماه در ۸۴۶ مریض نموده است که
تلفات در هر صد نفر ۲۷ نفر بوده است یعنی قریب
نتیجه که به [illegible] حاصل کرده است و مروق ثابت
کرده است که در دیفتری خالص و در خناق خالص یعنی
بلا [illegible] ترکیب با امراض دیگر سرم قوت تمام دارد و تلفات
در هر صد نفری یکنفر بوده است پس این طریقه بلا
یقین و مطلق علاج مخصوص مرض است و در صورتیکه
مرض مرکب بوده است و میکروب دیفتری میکروبهای

سیر مرض تب نوبتی

دیگر مخلوط و ملحق بوده است و سمی که ترشح نموده اند بواسطه

صدمت سم دیفتری بکلی خراب و بی اثر نگردیده است و بسیاری

از اطفالی که مبتلای بخناق گردیده اند درمان نوفت مبتلا

[illegible] اشتغال

بمرض سرخچه یا حصبت یا ... و یا ذات الریه و این

از دیفتری هلاک نگردیده اند بلکه از امراض دیگری است که

با آن همراه بوده اند پس باید بدون تردید گفت که در صورتی

که امراض دیگر باعث هلاکت مریض نشوند علاج سرمی

مجرب و بدون کفنگ است

برای عالیه این طریقه میتوانند نهایت بسیار بزرگ نمایند و طریقه

وکشف بنکوی رو و بهرنک اسباب بسی شک و هیجان

حکما و اطبا و حیرت خواص و عوام گردیده است

مختصراً استعمال علاج با سرم محققاً بکطریقه ایست که میتوان

بواسطه زرق سرمیکه از آن زیاد نکرین نموده باشند سم

دیفتری را خراب و بی اثر نمایند

نوع اول

و حیوانات که سرم ضد تکزین را از آنها میگیرند معاف و
محفوظ از دیفتری میباشند یعنی عادی به تکزین دیفتری
شده اند پس ناچار چند کلمه در ساختن این تکزین بیان
مینمائیم

صنف اول

ساختن تکزین دیفتری و سرم ضد دیفتری

برای ساختن تکزین باید باسیل دیفتری را در آبگوشت
پپتن داری داخل نمود و آنرا در ظرف کم عمق پهنی ریخته
و آنرا دهان گشوده در هوای مرطوبی بگذارند و پس از
هفته یا یکماه بقدری تکزین در آن عمل میاید که میتوان
از استعمال نمود و در اینوقت باید این کشت و زرع بانجام
رسیده را صاف نمود یعنی آبگوشت تکزین دار را از صافی
شامبرلاند گذرانند بطوریکه بکلی از میکروب عاری
و خالص شود و باینطور تکزین مایع خالص و زلالی میگیرند

وآن را در ظرف مملو دهان بسته و محفوظ از روشنائی
و در حرارت متعادل فی ضبط می نمایند
پس از آنکه تکوین را یکمرتبه تحصیل نمودند باید حیوانی را
که سهم از آنها اخذ میشود معاف نمایند حالی باید شروع نمود
باینکه تکوین را که قوت نمود بطوریکه علامات ظاهره خاص
حیوان نشود نتیجه این مطلب این است که هم از مایع دکتر
گیراهم را داخل و ممزوج با آن می نمایند که نسخه از این
قرار است
پیشخالص اکرام [illegible]
و در اسب که حیوانی است که متأثر میشود باهیچ مثلاً
نمیشود از دو بعضی مقداری تکوین به دارند و میمانند
و بعد پنج روز بروز مقدار از زیاد می نمایند برای
مهیا نمودن اسبی که بتوان بلحاظ علاجی سیرم مفید از آن
گرفته شود سه ماه زرق پی در پی لازم است خواهد

نوع اول

روزه دخواه بفاصله های کم و بجانبی میرسند کردن
اسب میتوان در یکدفعه تا ۲۵ صد مطر مکعب تکزین
نزف نمود

و همچنانچه بعد از سه ماه رداج از اسب را فصد میکنند خون
او را بجعبه ریخته در موضع خنکی میگذارند تا شیرآن از اجزاء جامده
جدا کرده بعد و این سرم را گرفته در غلافهای رنگهای
بلور مدور رنگ (و بلور زیکست) عقیم شده ضبط مینمایند
باید فلاکن ممتلی باشد در آن قطعه کوچکی از کافور بگذارند
و هر اسب معاف شده را میتوان ماهی یکمرتبه فصد نمود
و میتوان چهار لیتر خون از او گرفت که همچنانکه و لیتر سرم
صفی تکزین بدست میآید

چنانچه ذکر شد تکزینی را که باینطور داخل در بدن اسب
نمایند بواسطه سلولهای اسب بهم و تدارک میشود
و اسب در داخل سلولهای خود سم را بندیکل و منهایند بغا

فرا باد بینی یعنی سستم مُتکامل میشود بر پایه و تکرین دبغری
بضد تکرین دبغری و زهر دبغری بد و اگر باید از داد
دفع و علاج دبغری استعمال نمود و اینکه مسبوق
کردنیل در مجلس دار الشورای فرانسه میگوید که این
عمل را اگر از جمله معجزات نتوان شمرد باید از جمله عجایب
و از جمله اعمال بسیار نافعه دانست

صنف دوم

تشخیص دبغری بالات میکروب باکتری شناسی

عمل اول — امتحان ذره‌بینی غشاء کاذبه ایست
دبغری فرض نموده اند — معرفت استنباطات لازم
در تحصیل صورت ذره‌بینی و رنگ نمودن و امتحان از دو
هیئت صور حاصله

عمل دوم — کاشتن غشیه کاذبه یا ترشحات فرضیه
دبغری در روی سرم و امتحان ذره‌بینی محصولات کشت

وزنی — استعمال دوم عبارت نشان از جها هنگام
شکل برات — بهترین لوله هائیکه برای کاشتن
باکتریها لازم است — محل کشت و زرع امیرم خون گاو یا
مرغ نیز قرار میدهند — طرق معموله در ساختن سرم
اول طریقه شامبرلان است (کامل ولی کمتر
معمول است چون احتمال از سرم عقیم است) دویم
طریقه کخ است تا مدتی ولی بیانات معمول است که سرم عقیم
میشود و سرم خاصیت زایل نمیشود طریقه تندال تا کرم
نمودن متناوب عقیم نمود) سیم طریقه تصفیه
(عقیم نمودن سرم بواسطه صاف نمودن با شمع چینی که سرم
عقیم میشود) — احتیاطاتیکه در تحصیل سرم عقیم
این سه طریقه لازم است — در سر بستن نمودن سر
بعضی لوله ها که بواسطه هر کدام از ظروف ثلاثه مذکوره ساخته
شود

و منها [illegible] — کاشتن تخم در لولهای [illegible] دارند
برای کاشتن آنان [illegible] که در [illegible]
و در [illegible] لازم است

و منها [illegible] — [illegible]
و منها [illegible] — [illegible]
و [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] و [illegible]
[illegible] این [illegible]
اسم [illegible] و [illegible]
دارد برای این تشریح [illegible] لازم است که من بعد آنها را
ذکر بنمایم

نیویورک

در نیویورک که در بسیاری از شهرهای آتازونی
دواسازان سرم میکرب برای کاشتن است حاضر و آماده دارند
یعنی سرمهایست که برای کاشتن میکربهای اغشیه کاذبه با
ترشحاتیکه آنها را دیفتری فرض نموده اند و در وقتیکه
طبیب گمان مینماید که شخص مبتلای به دیفتری گردیده است
میفرستند از دواسازی دو لوله زراعت و یک مفتول
بلاتین (طلای سفید) که لازمست برای تخم گیری مجرد
و پس از آنکه تخم را در لولها کاشت فوراً آنها را برد دواخانه
میفرستند که آنهم باید آنها را فوراً باداره مرکزیه حفظ صحیه
بفرستند که ۲۴ ساعت بعد از دریافت آنها در روی
لولها وجود و عدم میکرب مرضی و اسم مریض را ثبت مینمایند و برای طبیب
معاودت میدهد

در پنج سال قبل وزارت اداره بلدیه پاریس ده هزار تومان
مجاناً برای ایجاد محلیکه لازمست برای اجتماع اجزاء و اطبا

لازمهٔ امتحانات محصولات دیفتری در مجلس ابن اذکیه مسئو
میسر کل شد که در مشناسانی و امثال حیوانات ذره بینی
امروز نیز منظور است و پس از آنکه این حکیم دانشمند بعد دو سال
تمام در امراض مختلفات و وارسی با ذرات مطالب متعلقه
بحیوانات ذره بینی و غیره نموده در جنب هیکل دیو
مقامی برپا نمود از برای امتحان مطالبی که انجا برای تحقیق
امراض عفونی بانجا میفرستادند و خبر صحیح بانها میرسید
این خدمت جدید نه فقط برای تحقیق وجود و عدم آبله
افلیج بود که روز بروز و جوان هشتاد نفر و سوم رفع
معلوم شد بلکه در مرضانیکه مرض شفا یافته بودند این
بواسطه تلقیح ثابت مینمود که آنها علی التحقیق شفا یافته
اند یا هنوز محل احتیاط و خطر هستند و وسائل جدیده در
ابنیه بحیره در فرانسه و چه در ممالک خارجه بطبع رسید
و مدلل نمودند که اغلب اوقات در مبتلایان به بعضی

نوع اول

سم تو شش هفتم بین مدت پانزده روز تا سه هفته باقی است
وکاملاً مستعد قبول باقی است ولی خطرش از او اقل گردیده
لهذا امتحان واکسنی مناسبی از آن جهت پیش کرده‌اند
معهذا حیثیت مهلک واجب دانستند که بواسطه امتحانات
وطاعنه جدیده مقدار لقمات از شیء الواقع نسبتاً کم گردیده
ولی هر این امتحان مکرر را لازم بوده است هنوز تا
بیست سال بعد تکرار آن را در نظر داشت و از آن لازم دانسته که
در اشخاص مبتلا قبل از بیست سالگی بعضی باید از هفت سالگی بعد هم تمام
امتحانات واکسن و لوژی نمود و انجام آن را حاصل نمود که
دیگر هیچ وجه میکروب ذیقراطی در بدن او باقی نمانده است
والا اگرچه خود او نجات یافته است ولی مایه سرایت همراه
با او است و باعث هلاکت دیگران میشود و باین واسطه
خوب است اشخاص و اطفال مبتلا نشده و شفا یافته را در تحصیل
از ادارات دولتی و ملتی و مدارس و مکاتب و کارخانه

جات وقشون وغیره از دخول نرهند مگر اجازه نامچه
با نصد بق‌نامه برپاکی خود از جانب اداره بلدیه که مخصوص
اینکار است در دست داشته باشد و طرز رفتار اینجا
جدید با مبتلا راست که در وقتیکه طبیب در یکی از مرضا
خود احتمال [illegible] داد بایستی فوراً در ورقه کاغذی اسم
مریض و منزل او را بنویسد بتوسط یکی از بستگان مریض
یا شخص دیگر هر که باشد باداره که از برای اینکار [illegible]
اینعمل برپا شده است بفرستد و از اینجا کالسکه مخصوصه
که قبل از وقت تهیه کرده‌اند و دارای اسبابی است (مرهم کش)
بزرگی و دو لوله با سر مخصوص شده و یک لوله مخصوص شده
و در همان بسته دیگر از برای اینکه در هر وقت امکان نفس
کشیدن را در آن بگذارند و نیز دو لوله دیگر که در هر یک
کالوله یک پنبه در سر میل فلزی نصب است انها را به [illegible]
با مخاط [illegible] و بعد از آن در حقیقت [illegible]

نوع اول

در ذیل فقرات وارده سؤال العمل مذکور در نزد دیگر است که باید
طبیب در اینجا اسم و منزل خود و اسم و منزل و سن مریض
خود را بنویسد

و اگر منظور از امتحان مریض در ایام نقاهت مرض باشد در جلسه
ذکر سن مریض و درجه رطوبت گرفتن بلغم مریض و کاشتن
از ناید باکار دقت باشد و الا ممکن است نتیجه بر خلاف
منظور باشد در وقتیکه طبیب اجزاء محتوی در جعبه را
بکار برد فوراً آنرا باداره باکتریولوژی معاونت صحیه
و صحیه نظمیه ارسال دارد در صورت مقدور فی همین ساعت و در صورت
زیاده بر آن ۲۴ ساعت است و نتیجه امتحانات بتوسط پست مجاناً
برای طبیب فرستاده میشود و بتوسط تلگراف بکمتر از
اجرت آنست در صورت ضرورت با تلفن جواب داده میشود
و در صورتیکه امتحان شخص نافهمی باشد تلقیحات لازم باشد
مدت سه الی چهار روز باداره مهلت داده میشود که

در

مرضِ دِفتری

در فرانسه و اغلب ممالک دیگر چون دواسازان در ضمن
تحصیل دواسازی باکتری‌شناسی را نیز تحصیل مینمایند
و از طرز عمل و کم و کیف ابتکارات اطباء کاملاً اطلاع دارند و هر قسم
اسباب لوازم از اصحاب و آماده نموده‌اند پس از برای امتحان
غشاء کاذب دفتری طبیب میتواند بهر یک از دواسازها
مشهور رجوع نماید و محتاج برجوع باداره حفظ الصحه نباشد و مثل
در اینباب هرگاه بخواهند شرح و تمام مطلع شوند باید رجوع
نمایند برسائل مفصله که در اینباب بطبع رسیده است
مختصراً طبیب بواسطهٔ این اعمال و ترتیبات معلوم مینماید
که غشاء کاذب در ترشحات شخصی که احتمال دفتری در آن
میرود دارای باسیل کلبس لفلر (باسیل دفتری)
باشد و علاوه غیر از باسیل مخصوص دفتری باسیلهای
دیگر هم با او همراه اند باشد مانند استرپتوکک
(میکروب حمره) واستافیلوکک (میکروب چرک) و

فرع اول

ذکر کوش میکروبها

وامتحان و تشخیص باکتریولوژی عبارتست از دو عمل عمده

اول امتحان اغشیهٔ کاذبه یا رطوبتهائیکه محل احتمال

دیفتری است با ذره بین

دوم تشخیص کاشتن اغشیهٔ کاذبه و یا رطوبتهائیکه مورد

احتمال دیفتری است در روی سرم و امتحان محصول کشت

زرع شده در ذره بین بواسطهٔ عمل اول [illegible] الا از

که اغشیهٔ کاذبه [illegible] احتمال دیفتری [illegible] میکروب

موجود و منحصراً [illegible] در [illegible]

دیفتری اغشیهٔ کاذبه را ذره بین [illegible]

[illegible] دیفتری [illegible] اغشیهٔ کاذبه در اجزاء مختلفه [illegible]

بهم میرسد و برای امتحان باکتریولوژی باید مخصوصاً

[illegible] را [illegible] و امتحان [illegible]

پس از آنکه غشاء کاذبه [illegible]

گرم بچسبد و حفظ کند که بجز بی محفوظ میماند و بنا باید هرگز
ازاد در منابع مانقطی هرچه باشد مانند آب مقطر و الکل
و کلیسرین و اسانس و غیره فرو برند چونکه این مایعات
مانع یا باعث عدم زراعت باسیلهای حمه نوبتی میشوند
و حال اینکه این زراعت در تشخیص باکتریولوژی از جمله
واجبات است

پس از چه باشد با غشیه کاذبه و ضبط آن در یافته گرم با
امتحان باکتریولوژی دوران عیدی این بنا اسنا آکرده وان
نخواهند مخصوصاً این امتحان را نماید برای غشیه کاذبه و اگر باید
امتحان بشود بالحسنا فانه کرلا ارمة علی امتشار و میرا
در یافته گرم بچسبد و در لوله امتحان که ناشتر و دهان آن را
با پنبه بسته روانه نماید و در اداره حفظ صحه فرنگستان
ادارات مخصوص این نوع عفونت رابطه و دلیل مرتب نموده اند
(۱) باید فلاکنی که دارای غشیه است از بلور و دهان آن

مجوفی بسته و مهر موم شده باشد

(۲) پس از آنکه باطراف آن قطعه‌ئی کاغذ پنبه پیچیده شد آنرا در جعبهٔ فلزی محکمی بگذارند

(۳) خود این جعبه فلزی را نیز باید در جعبهٔ چوبی مسدودی قرار داد

(۴) در روی جعبه باید در پهلوی اسم ادارهٔ امتحان نوشته شود که این اغشیهٔ کاذبه دفتریتی است

(۵) این جعبه جز بادارات بلدیه که از برای این عمل معین و مصرف و فرقه‌های دیگر نباید فرستاده شود

اگر دواساز بخواهد مخصوصاً امتحان باکتریولوژی نماید باید خود وی پی در پی دو عمل سابق الذکر را مجری نماید یعنی اولاً عمل ذره بینی اغشیهٔ کاذبه که احتمال دفتری در آن میرود ثانیاً اغشیهٔ کاذبه یا رطوبتیکه محل احتمال دفتریتی است در روی سرم کاشته و محصول کشت را با ذره بین امتحان نماید

عمل اول - امتحان کردن بهای اغشیه کاذبه محلل الحمل دبقر تست

در اسباب تابش نظرند بلند فنار نمود یعنی تافیه کم زا تابان نمود
و با انبری که در شعله چراغ الکلی گرفته تا ذرات هوائی
الوده بان فانی و صرف کرده بیک قطعه از این اغشیه کاذبه
را برداشته و در روی صفحه زجاجی عملی ذالك دغیر نکید قبل
از وقتار ابا شعله چراغ الکلی گرم نموده تا الکل بگذارند
خشك شود یعنی تبخیر شده را چند دقیقه در روی شعله
نگاهدارند

پس از این عمل باید اغشیه را رنك نمود یعنی میکرب هائیکه
ممکن است در این غشاء موجود باشد رنك نمایند و از آ
میتوان با الوان مختلفه رنگین نمود ولی برای این عمل مخصوصا
رنك کبود مرواریسن رجحان دارد که باسیل دیفتری
با ان زودتر و بهتر رنك میشود

نوع اول

ونك نبود رو ابر برسن حاصل میشود از مخلوط نمودن دو
محلول ذیل باهم یك ثلث از محلول اول که عبارتست از سنفس
دالیا الکل ۹ درجه ابیمقطر
۲ گرم ۱۰ گرم ۹۰ گرم
یك ثلث از محلول دویم که عبارتست از سبز متیل الکل
۱ گرم
۹۰ درجه ابیمقطر
۱۰ گرم ۹۰ گرم
برای این تلوین باید در روی غشائیکه در روی شیشه
نصب شده است چنانچه ذکر شد سه الی چهار قطره از محلول
فوق بچکانند و بگذارند یکدقیقه بماند بعد بلایمت باآب
شسته که زیادی رنگ برداشته شود بعد در شیشه را
در روی صفحه زجاجی دیگر که موسوم است بحامل شیئی بکذارند
برای امتحان باید از کثیف خیلی قوت بکار برند
هیئت کامل — در اغلب اوقات باسیلهای دفتری
بقدری فراوانند که فوراً تشخیص داده میشوند ولی در بعضی
اوقات قلیل العدد ند اما بطوری باهم مجتمع گردیده اند

که اگر چند بند دفعه بهمین طور انها را امتحان نمایند محل تبهر
باقی نمیماند و باسپیانهای یکلیب لفلر بشکل دانهای برنج
بار بکنند که طولشان دو برابر عرض انها است و دو سر
انها قدری برامده است و هر سه بچسها عدد از انها
بهمدیگر بپوستانند و عموما در پهلوی یکدیگر قرار
گرفته اند و کاشی برجسته مذکور نه پیتر واقعند لی برای
صورت ابدان تا بیاید در یک امتداد واقع نیستند و سایر
اخری طوری واقع شده اند که یکطرف انها بهم متصل
و دو سر دیگر از هم بفاصلت دو زنجیر فایای مخروبه
متفاوته حاصل مینمایند و اگر مسئلن را که از این اجتماعات
حاصل گردیده است ملاحظه نمایند هیئت کلیته ملاحظه
مینمایند مانند این که بنجاق زنادی بدرد وی صفحه
بزنند (ش ۱)

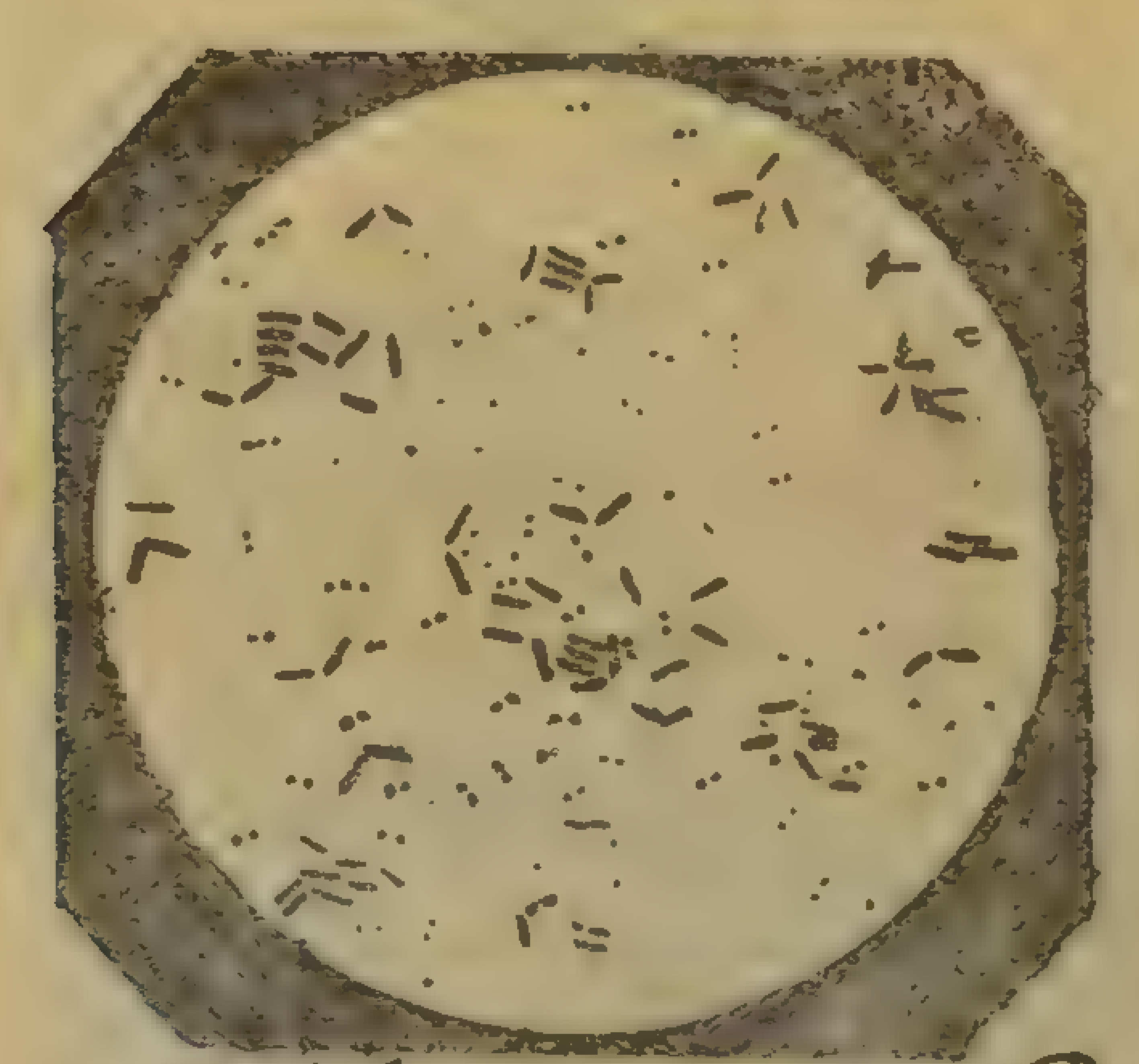
نوع اوّل

(شکل اوّل)

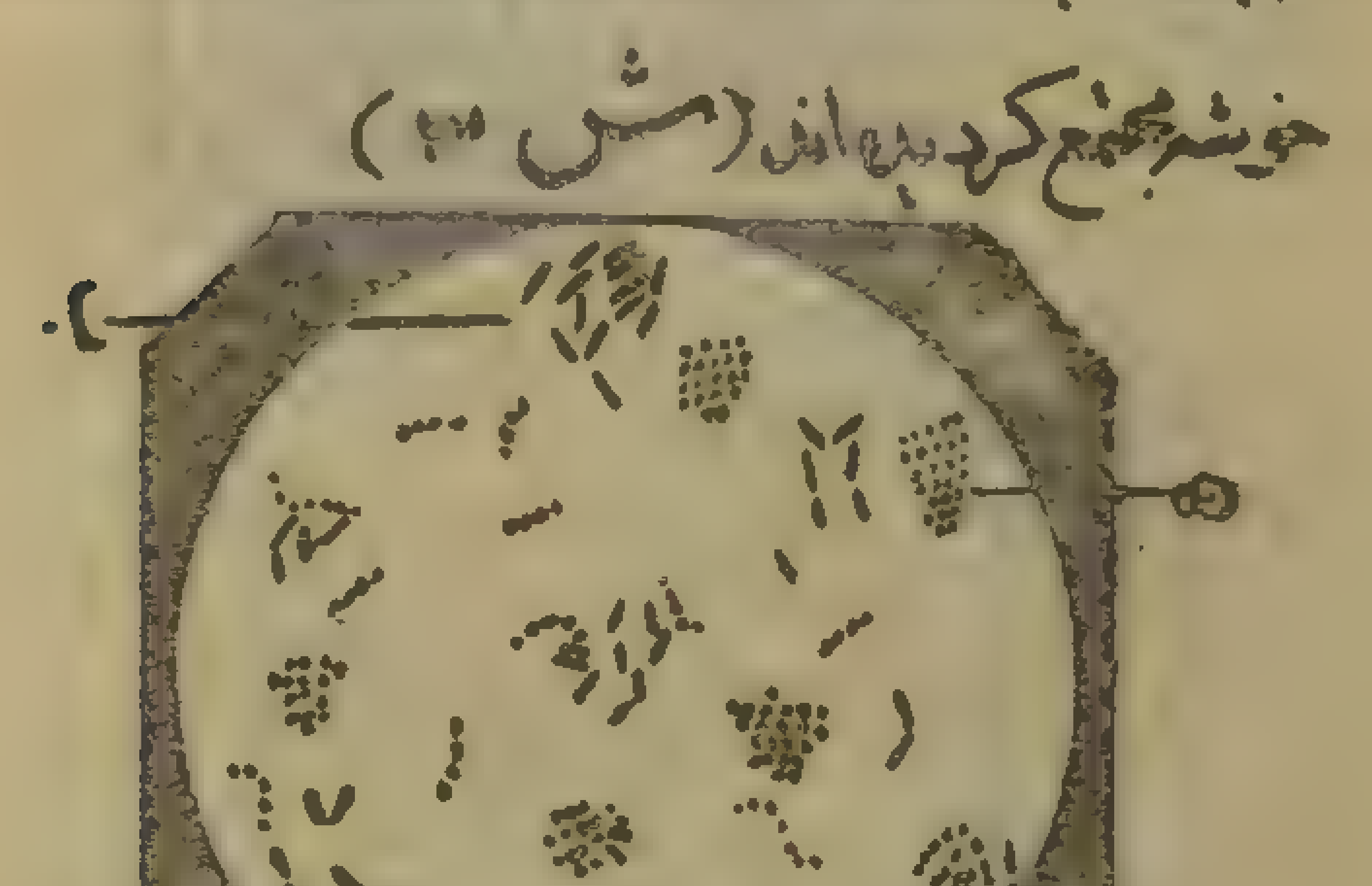
باسیل کلب ذراعت خالص

دکوکوس پرپزوف (اسم طفلی است کرده دره‌ان مشهور
رُوف وا پرسن و فارنن این میکروب را کشف نموده اند)
بشکل نقاط صغیره منفرد دیاد و بدو باهم پیوسته نمو داد
میشوند (ش ۲)

(شکل ۲۹) باسیل کلبس لفلر و کوکوس بزرگ

استرپتوکات بصورت نقاطیکه دو به دو با هم متصل گردیده یا با شکل
زنجیرهای مختصره از سه الی ده عدد و استافیلوکوک مثل رند و مانند
خوشه مجتمع گردیده‌اند (شکل ۳۰)

(آ) باسیل کلبس (ب) استرپتوکک (ج) استافیلوکک

نوع اول

چنانچه دیده میشود ممکن نیست حتی برای اشخاص که تجربه
مشقه نموده باشند دیدن آن اگر طوبلیست یا میکربهای
که اغلب همراه با آن میباشند کوکوس خوشه و باسی
متوکلک و استافیلوکوک زیرا اگر این میکربها مدتی زنده و
ایضاً از غشیه کاذبه تازه بین پیشینه در تشخیص کافی
نیست بلکه باید آنرا تکمیل نمود با کاشتن باسیلهای مخصوص
در غشیه کاذبه و بعد با انسان در دسترس تحصیل
آن و نوابل ده مالاحضار نمایند کرد نمود بیکم غشیه کاذبه
موجود نباشد را بمنتوت با مفتول طلای سفید بکم
با شعله چراغ الکلی حرارت داده و خشم نموده بعد از
هوا آنکه هنداستم تا سرد شود نمایکی و الا بعد
رطوبات چنوای بیخ حلقوم و قریب بحنجره را برداشته
و بطور دیگر من بعد ذکر خواهد شد با و ابزار برند واقعاً
نمایند

عمل دویم — کاشتن اغشیهٔ کاذبهٔ بار طوبتیکه احتمال دیفتری در آنها میرود و در ورود سرم و امتحان از باذره بین

از برای این عمل چهار هنگام است

اول تدارک لولهائی که از برای کاشتن باکتریهاست

دویم کاشتن لوله های سرم دار است

سیوم امتحان تشکیلات حاصله با چشم تنها است

چهارم امتحان تشکیلات حاصله با ذره بین است

هنگام اول — تهیه لوله های سرم دار بکار برای کاشتن باکتریهاست برای کاشتن باسیلهای محتویه در اغشیهٔ کاذبه یا در ترشحاتیکه محل احتمال دیفتری است تحمل زراعت را سرم خون گاو یا اسب سرنیمی شده که بالشرایط مذکوره است قرار میدهند

و این سرم را میتوان بدو طریقه ساخت

نوع اول

اول طریقهٔ نکاردرو

این طریقه بسیار صحیح است و لی همه کس
نمیتواند زعهدهٔ آن برآید از برای
اعمال باید با قصاب یا بیطار قرار
داد که همیشه حیوانیکه باید فصد خون
آن گرفته شود آماده و حاضر باشد
که تا خونیکه از عرق خارج میشود
در فلاکن عقیم ضبط شود و هم
فاصله را در لولها تقسیم نموده
بطوریکه بهیچ چیز آلوده نشود
و بعد از آن لازم نیست عقیم نمودن
آن زیرا که باین طریقه سروم عقیم
حاصل میشود

دوم طریقهٔ کوخ است

این طریقه که در بلاد معمولست سروم را
از خونیکه از قصابخانه میاورند
میگیرند بعد این سرم را باین طریقه
تندال یا بواسطه حرارت
دادن منفصله عقیم مینمایند

اکنون این اعمال را بتفصیل ذکر مینمائیم

سرم ضیل ششم

اوّل در طریقهٔ بکار بردن -- فلاکن دهان فراخی که ظرفیت آن معتناست باشد با سرمی که میخواهند بسازند و دهان این فلاکن را با کاغذ شیا صنعتی مسدود مینمایند و با مخروطی از کاغذ سر فلاکن را میپوشانند و اطراف کاغذ را بگلوی فلاکن میچسبانند و تمام آنرا در اتوی ۱۰۰ درجه حرارت عقیم کنند

از طرف دیگر لوله از فلز را که باید داخل در عروق حیوان شود حاضر نمایند و یکسر این لوله صاف است و مانند سر قلم بجرس قطع و بریده است و سر دیگر آن قدری برآمده است که باید با لوله از کاوُوتشو بطول ۵۰ سانتی متر (س۴) مربوط شود مثل این

(شکل چهارم)

نوع اول

لوله را دارا بود در صد درجه حرارت یا صد و پانزده درجه عقیم
مینمایند ولی قبل از این عقیم نمودن باید سر آزاد این لوله را
داخل لوله کائوچوک نمایند مانند شکل پنج و ظرف سرو
لوله در وقتیکه حاضر شد باید جوانی را که چون از آن گرفته
میشود حاضر و عمل نمایند

(شکل پنجم)

قبل از اجرای عمل عامل باید لامپ الکلی را در روی میزی بگذارد
که دست رس باشد و یک بادو مبل بلوری و یک چاقوی
بستان تمیز و یکزوج مقراض و ابزارهای تشریحی و ریسمان بستن
شریان و همچنین ظرف قابله برای ضبط خون و لولهای عقیم
حاضر باشد

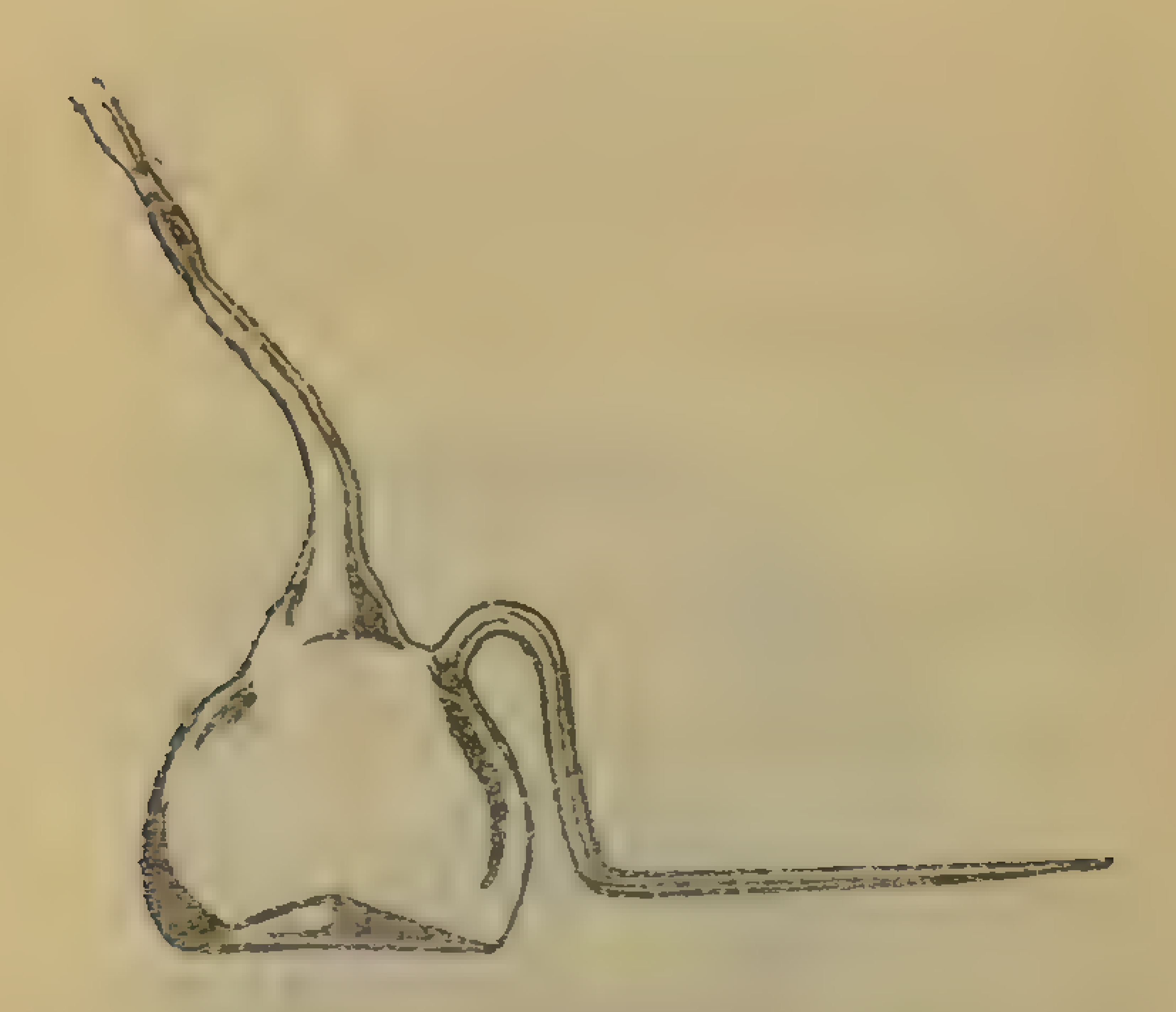
خون را ممکن است از وداج یا از پستان گرفت و در صورتیکه
بخواهند خون را ذبح نمایند بهتر است که شریان سبات را
بکشایند چونکه از فشار شریان خون بهتر در ظرف قابله
داخل میشود

و در عمل در شریان باید عرق را عریان کنند تا ابریکه در
زیر آن عبور دهند شریان را بلند کنند و سطح آنرا با سر میل بلوری
که در روی لامپ الکلی بشدت داغ نموده باشند بسوزانند
و با چاقوی شعله داده فوراً شریان را بکشایند و بمحض اینکه
خون بنای جستن گذاشت لوله را از لوله کائوتشو
خارج نموده و آنرا شعله داده داخل در عرق نمایند پس از آن
ظرفیکه برای سرم حاضر است کلاه مخروطی از آن برداشته
و کاغذ صافی دهان آنرا سوراخ نموده و خونیرا که از لوله کائوتشو
خارج میشود در این ظرف جمع نمایند
در وقتیکه این ظرف اول پر شد لوله کائوتشو را فشرده

نوع اول

که جریان خون موقوف شود و ظرف فرابرداشته مجدداً کلاه کاغذ
محروطی را بسران بگذارند و بهمین طور مثنوان یک چند
ظرف دیگر را قبل از وقت اماده نموده اند پرنمایند بعد لوله
را از شریان بیرون کشیده و انرا با ریسمان ببندند و ظروف فرا
که باین طور از خون پر نموده اند در مکان خنکی بگذارند که پس
از ۳۶ ساعت الی ۴۸ ساعت رغوه بسته و جدا
گردیده و در وقتیکه جدائی تمام حاصل شد سیرم را جمع
مینمایند

برای اشتعال بواسطه دستجمع شیشه ها را که سر نازک انرا
که قبل از وقت شعله داده اند شکسته و سیرم را دران
جذب و داخل کنند لیدوقت نمایند که بلا فی ابار رغوه نمایاید
تا سیرم کمرنگ باشد پس از انکه بیست پر شد انرا بالامپ
مسدود نموده و مدت ۲۴ ساعت راحت بگذارند برای
اینکه گلبولهائی که در سیرم باقیست رسوب نمایند

(شکل ششم) پیپت شامبرلاند

و بواسطه اینگونه رفتار سرم زلال کم رنگی بدست می آید که
میتوان از آن مدت مدیدی هر وقت که بخواهند در پیپت ضبط
نمایند تا اینکه بلا فاصله از آن در لوله های امتحان تقسیم
نمایند

و برای استعمال آخر لوله های امتحان را که در ۱۵ درجه

عقیم شده و باید دهان انها مسدود و دست خاص نموده و سر

لوله نازك پهلوی پیپت را با چراغ بلورین شعله داده خود

میبندند و سرم را در لولها تقسیم مینمایند دقت کنند که

پیش از ربع ارتفاع انها پر نشوند

اکنون لازمست که خلوص این لولهای سرم را بلحاظ باکتریولوژی

تحقیق نمود و برای اینمطلب باید انها را مدت ۸ عم ساعت در

اتوی ۳۷ درجه حرارت گرم نمود و انهائی را که کدورت

یافته اند باید دور ریخت چونکه کدورت و اغتشاش دلیل

بر اینستکه عقیم نگردیده اند

پس از ان لوله هائیکه باینطور مرتب و اماده گردیده اند

باید انها را سربیتی نمود و استعمال را من بعد ذکر مینمائیم

دوم ــ طریقه دکتر کوخ ــ در اینطریقه لازم

نیستکه خون ماخوذ از فصد را جمع نمود و اینهم در قابو

زحمات زاد در باب عدم عفونی بودن خون کرد طریقه

رو بود منحل شد بلکه دو طشتك بلوری میگیرند که ظرفیت هر یك تخمیناً یك لیتر باشد و یکی بزرگتر است که سرپوش است برای دیگری

شکل هفتم

هر دو ظرف را در انوی ۱۴۰ درجه حرارت عقیم مینمایند بعد در لفافه از کاغذ پیچیده که در وقت گرفتن خون از پاره مینمایند و در قصابخانه در وقتیکه قصاب حیوان را ذبح مینماید طشت کوچک را برداشته و از ام مکشوف نمایند مگر در وقت ریختن و جمع کردن خون و دو ثلث این طشت را پر نموده و با طشت

نوع اوّل

بزرگتر از آنها میشوند و هر دو وا مدت ۲۴ ساعت در

محل خنکی میگذارند و پس از این مدت رشوه جمع و جدا کرده بعد

و سیرم آزاد میمانند و پس سیرم آزاد میشود و این سیرم را با بیست

شیاصر آلاند گرفته در لولههای امتحان تقسیم میکنند

با احتیاط تمام در طریقه ر. و. ذکر شد و با بطری نقد کرده

اغلب و قسمت انجانهای بار بسته شده اول سیرم از عقیم بیست

پس از آن سرم زرده و فیلتر در معنی شیاصر آلاند داخل

شد عقیم نمود بطریقه شنبرآل یا گرم کردن منقطعه

با بطوری که شیشههای شیاصر آلاند را که سیرم ماخوذ در

آنها است در اتوی حمام ماریه ۵۸ درجه گذاشت و این

درجه حرارت نباید کم و زیاد باشد مدت یکساعت از آن

گرم نمایند و مدت ده روز این عمل را هر روزه یکساعت

مکرر نمایند و با این طور سیرم عقیم حاصل میشود که بعد

آن را در لولههای امتحان تقسیم مینمایند

وبرای اینکه از سرم لوله نازک پهلوئی پیپت دار با حاوی بلور
شعله داده شده مسدود کنند بعد سرم را در لوله‌ها تقسیم نمایند
بشرط اینکه بیش از ربع طول لوله‌ها را پر ننمایند
وبرای تحقیق خلوص این سرم از حیث باکتریولوژی باید
مانند طریقه روبه عمل ساخت لوله را در اتوی ۳۷
درجه گرم نمود و باید تمام لوله‌هائیکه مغشوش و کدر
شوند دور ریخته شوند ولوله‌هائیکه باید بطور صاف باقی مانده‌اند
باید پس از آن آنها را سرتشی نمود
عمل سرتشی کردن — سرم تهیه شده در لوله
هائیکه بطریقه مزبور یا بطریقه توخ تحصیل کرده است
باید آنها را سرتشی نمود باینطور که سرم را بواسطه گرم کردن
لوله‌های حاوی آن در ۵۶ درجه حرارت منجمد نمود و لوله‌ها را
بخوابانند بطوریکه سرم در وقت انجماد در یکسمت جدار
لوله بسته شود در صورتیکه اتو فراهم نشود میتوان لوله‌ها را

در روی شبکهٔ مفتولی حوالۀ بندید و در روی دیک الی
کذاشت و ابرا بجوش آورد که لولها با بخار آب بقوام سریشم
برسند برای سریشمی شدن از ۳۰ الی ۴۰ دقیقه کافی است و
در وقتیکه سریشم کهربائی رنگ و نیم زلال شده لیکن برخم
علست و در آنوقت لوله ها برمیدارند زیرا که اگر زمان جوش
زیاد شود رنگ کهربائی نیم زلال کدر میشود و معیوب است
لولهای دارای سریشم سریشمی شده از برای کاشتن باکتریها است
که هنگام دو بعث

هنگام دوّم — کاشتن لولهای سریشم دار

مفتولی از طلای سفید را در شعلهٔ لامپا الکلی گرفته گرم
شود بعد بگذارند سرد شود پس از آن سر مفتول را با عشبر کاذبه
که محل احتمال دیفتری است میمالند بعد از آن روی سریشم یکی از لولها
چندین مرتبه میکشند بطوریکه از کشیدن آن خطوط متوازیه
در سطح سریشم نقش شود یعنی چندین مرتبه در هر دفعه سر مفتول را

بعمق لوله فرو برده و در درجی سرم کشیده تا بطرفی از سر

که دو دهان لوله است مجددا مفتول را بلند نموده بعمق لوله

برده و موازی با مجرهٔ اولی تا ردیگر مفتول را بر روی سرمه میکشند

و هکذا تا بجای اینکه مفتول را از لوله خارج نمایند تا بقدری که

خطوط متوازیه که تماما از طرف عمق لوله رو بدهانان بروی

سرمه کشیده و مالیده شود مانند اینکه با سطاره در روی

کاغذ خطوط متوازیه میکشند و خطوط مذکوره باید نزدیک

بهم باشند

در لوله دو یم سرمه دار همین عمل را مینمایند بدون اینکه مفتول را

پاک کنند یا مجددا از آبا غشیه کاذبه آلوده نمایند و این لوله

دو یم نیز تشکیلات نازکتری میدهد

و در این بند را فشانی بعضی دقتها لازم است چنانچه نباید

دست را بلوله زد مگر در وقت داخل کردن تخم یا مفتول

پلاتین و نباید بخیه کرد در دهان لوله است بر روی سرمه چه

دیگر گذاشت بلکه باید آنرا تا این عقیم شده نگاه دارند
در وقتیکه بذر افشانی تمام شد دهان لوله را شعله داده
و پنبه را مجدداً در دهان آن گذاشته و این لوله بذرکاری شده
را در اتوی ٣٧ درجه حرارت منتظمه مدت ٢٤ ساعت
بگذارند بماند

اگر [illegible] موجود نباشد و احتمال دیفتری برود
کافیست که سر مفتول پلاتینی که از اتش عقیم نموده و در هوا
سرد گردیده بر رطوبات غشاهای بیخ گلو و قریب بحنجره آلوده نمایند
و لوله‌ها را بطرز مذکور بکار برند و پس از ٢٤ ساعت توقف
لوله‌ها در اتو اگر بذر افشانی بطور شایسته باشد و سرمکا
شو حقنه اخذ شده باشد همیشه تشخیص بطور صحیح و واضح
و ثابت میشود که دیفتری موجود است یا نه و از برای این
تشخیص دو عمل لازمست اول امتحان با چشم تنها است دوم
امتحان با ذره‌بین است و این دو عمل را مطابقه مینمائیم تا آنچه

که مشاهده میشود بخوبی معلوم شود

امتحان زراعت حاصله با چشم تنها

اگر تشکیلات در سطح لوله نباشد بدون
احتیاج بامتحان با ذره بین میتوان [illegible]
بعدم دیفتری نمود
اگر دیفتری [illegible] اگر باسیل کلبس لفلر
موجود باشد ۲۴ ساعت در سطح لوله
تشکیلات سفید یا خاکستری رنگ [illegible]
با اطراف منتظم دیده میشود هر گاه لوله
را در جلو نور نگه دارند و از آن نگاه کنند
[illegible] و اطراف آن زلال است و [illegible]
[illegible] از [illegible] دامنه [illegible]
[illegible] یا کوکوس [illegible] و یا [illegible]
و یا [illegible] [illegible] در [illegible]

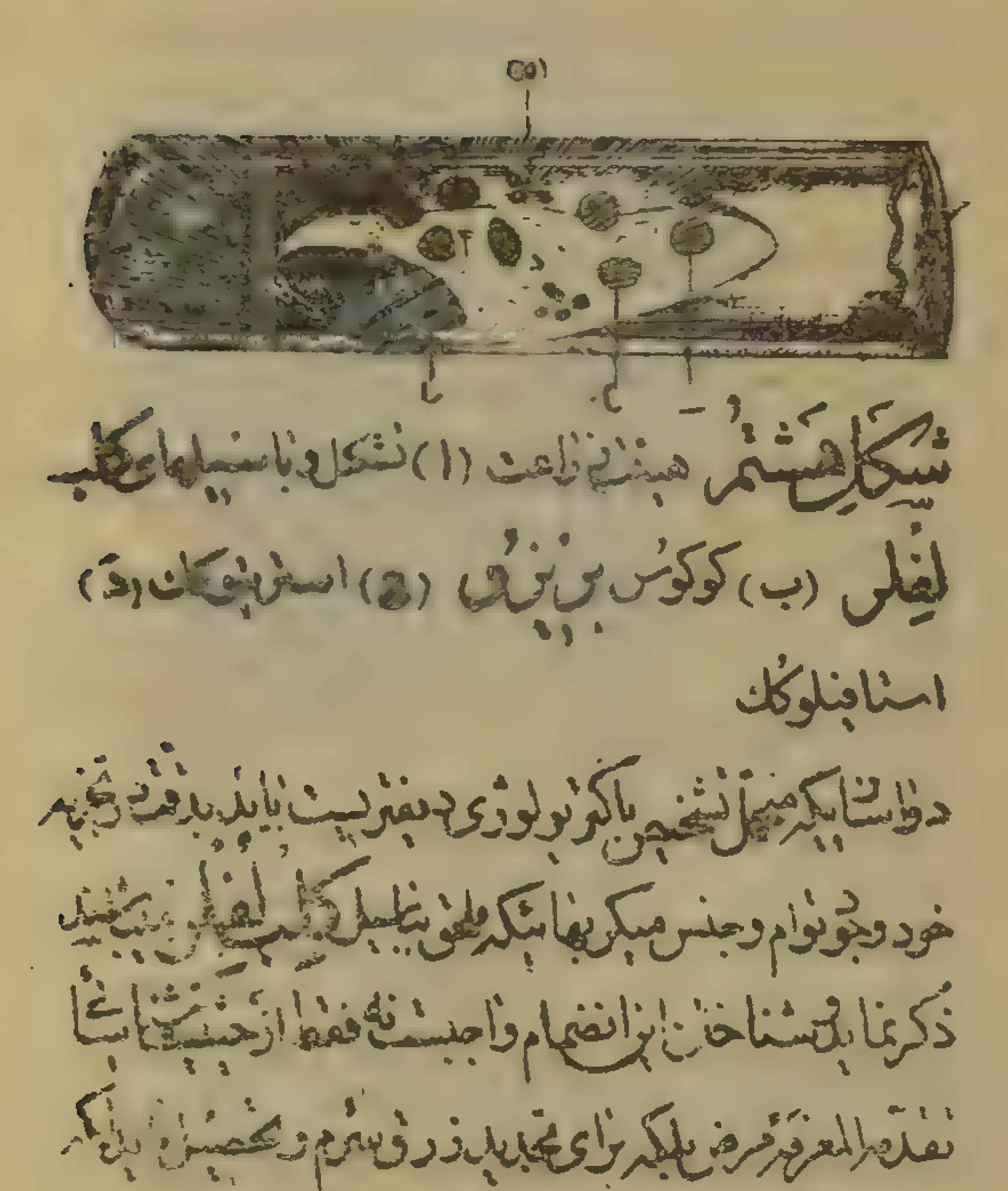
امتحان زراعت با ذره بین

برای امتحان زراعت با ذره بین
با منتهای احتیاط [illegible] قطعه از
تشکیلات برداشته در یک قطعه
[illegible] رقیق نموده و
در زیر صفحه بلوری که [illegible]
و [illegible] زیر ذره بین [illegible]
[illegible] نمایند

اگر باسیل دیفتری موجود
باشد [illegible] [illegible]

نوع اول

متن	توضیح
تشکیل کلب لفلر تشکیلات دیگر نمودار است	در صفحه ۴۰ شکل ۱ ذکر شد
تشکیلات صورت بستر از کوکوس بزیرو اندکی شبیهست با تکه تشکیل یافته است از با کلب لفلر ولی از نظر نمودن در مقابل نور در تمام اجزاء زلالست و مرکز ارکند نیست	هیئت تشکیلات حاصله از کوکوس بزیرو بنحویستکه در صفحه ۴۱ (ش ۲) نموده شد
تشکیلات صورت بستر از استرپتوکوک زلالند و خیلی کوچکند از آنها تکه بواسطه کوکوس بزیرو صورت بستر اند و بین تشکیلات درشت تری نقطه نقطه موجودند	هیئت تشکیل حاصله از استرپتوکوک بنحویستکه در صفحه ۴۱ (ش ۳) نموده شد
تشکیلات تکه بواسطه استافیلوکوک صورت بستر اند پهن و غیر منتظم و پس از ۲۴ ساعت اندکی نمو نموده اند ولی پس از آن بسیار نمو مینماید	هیئت تشکیلات حاصله از استافیلوکوک بنحویستکه کرد در صفحه ۴۱ (ش ۳) نموده شد

شکلِ هشتم هیئت زراعت (۱) تشکل و باسیلهای کلبس لفلر (ب) کوکوس بن بنوی (ج) استرپتوکوک (د) استافیلوکوک

دو واسطه یکی میل تشخیص باکتریولوژی در دفتریت باید بدقت در تجزیه
خود وجود توام وجنس میکربهائیکه ملحق بباسیل کلبس لفلر میشوند
ذکر نماید شناختن این انضمام واجبست نه فقط از حیثیت اساس
نقدمة المعرفه مرض بلکه برای تجدید ذرق سرم و تحصیل آن که

نوع اول

از آن منظور است

و اگر باسیل دیفتری فقط و بدون انضمام موجود باشد دلیل
بر درد گلوی دیفتری خالص و خناق خالص است و در این
صورت که خطر از کمتر است اغشیهٔ کاذبه بسرعت جدا می گردد
و در ۴۸ ساعت برطرف میشود و درجهٔ حرارت تنزل
مییابد و بیاض البیض اگر بروز نموده باشد موقوف
میگردد و بواسطه زرق ده صد در تهیگاه دیگر شفا
یقینی است

و در صور بسیار خطری افزایش اغشیهٔ کاذبه در ۲۴ ساعت
پس از زرق موقوف میشود و باید در هر ۲۴ ساعت یک
دفعه زرق ۲۰ صد عمطر تجدید شود و باید مکرر نمود
تا وقتیکه درجهٔ حرارت پایین تر از ۳۸ درجه تنزل نماید
در صورتیکه از امتحان باکتریولوژی انضمام کوکوس بریزو
با باسیل دیفتری معلوم شود بر شدت مرض افزوده شده است

سیر [illegible] دیفتری

وباید بنحو مذکور رفتار نمود

در صورتیکه استافیلوکوک که علت رئیسیه همراه باشد یا با
کلیه لفاو درد گلو وخناق بسیار ردی وخطرناک باید
در هر روزی ۲۰ صد مطر زرق نمود نصف آن در بامداد
ونصف دیگر که ده صد مطر است در شام تا هر وقتیکه درجه
حرارت بکلی تنزل نماید و واضحست که سرم در رفع ترکیبات
دیتوی که غالباً عارض میشود بی اثر است

خلاصه هرگاه بعلاوه باسیل دیفتری استرپتوکوک موجود
باشد خطر مرض بسیار زیاد است ومدت علاج طولانیست
مقدار سرم به ۸۰ و ۱۰۰ صد مطر مکعب میرسد وزرکان
دیتوی بسیار مشوم ومخوفست

چنانچه ذکر شد در انضمام نفط کوکوس بربرق باسیل دیفتری
عموماً تقدمة المعرفة جید است وخلاف انضمام استافیلوکوک و
استرپتوکوک با باسیل دیفتری دلیل بر ردائت تقدمة المعرفة است

صنف سوم

سرم ضد بقری که در اداره پاستور ساخته میشود

کما اینست که بفایده بیست بار نعلبکی که در باید فروش رود

و خارج که امر فرمایند از اداره پاستور بعموم اطبا فروخته میشود

و فی الواقع خدمت بنظر نیست بتمام خلق

سرم ضد بقری در فلاکنهای کوچک چهار گرم دهان بسته با

کاووچوک(؟) شوی بی عیب فروخته میشود که در هر یک ۲۰

صد مطر مکعب مایع واندکی کافور خالص است برای اینکه

مدتی بدون فساد محفوظ بماند و در فلاکن جعبه چوبی

ضبط است که از اثر نور محفوظ باشد و باطراف آن ورقه کاغذیکه

شرح دستور العمل آن مسطور است پیچیده است و این دستور

العمل از قرار ذیل است

تفصیل استعمال سرم ضد بقری اینست که سرم ضد بقری

سرم خون اسبی است که از مرض ضد بقری مصون شده باشد بشرط اینکه از آن حالت

نگاه دارند که درجه حرارت از زیاد نباشد و روشنائی بآن نرسد
واگر درجهٔ حرارت بیش از ۵۰ درجه باشد بجهت اینکه اثر انرا بکلی
برون اورند خراب و بی اثر میشود و هرگاه مقداری کافور علاوه
بر آن نمایند بخوبی محفوظ میماند

عمل پیش گیری — استعمال سرم بمقدار ۵ صدم متر
مکعب وقتاً حفظ از دفتری مینماید ولی مدت این حفظ
و حفظ از مرض چهار الی شش هفته است پس میتوان اشخاصیرا
که در معرض سرایت مرض واقع شده اند ذرق جلوگیری نمود
و قوت سرمیکه برای جلوگیری از ذاره یا استرکه بند میشود
اقلا ... ۵ است یعنی ذرق از این سرم در یک جای بدن
... ره را وزن از کافیست که بدن مریض شدن محمل آن
شود و اینمقدار از کشت سمی با یکه زین قابل هلاک کردن کای
دیگر است در وقت بیست و این فعلیت مطابق است تخمیناً
با فعلیت سرم ۱۰۰ تا ۲۰۰ واحد معافکننده از لیخ

نوع اول

عمل قرابادینی ـــ زرق سرم ضد دیفتری عفونی در
کافی مریض را شفا میدهد بشرط اینکه در اواخر مرض نباشد
که کار از دست رفته باشد و مزاج مریض بطوری خراب
و فاسد شده باشد که قابل اصلاح نباشد و مقدار زرق
مختلف است از حیثیت سن مریض و ۵ تا ۱۰ سانتیمتر مکعب
لازم است اگر مرض سخت و اگر چند روز طول کشیده باشد و
در صورتیکه با خطر عظیم بنالت تمام محتاج به ۲۰ و ۳۰ سانتیمتر مکعب
و بیشتر از آن میشود بخصوص در اشخاصیکه ناچار در آنها
باید عمل تراکئوتومی نمود پس محال است بتوان مقدار سیرم را که لازم است
برای شفای دیفتری معین نمود و طبیب باید بهدایت درجه
حرارت و حالت نبض و حالت عمومی مریض رفتار نماید چنانچه در
صورتیکه حرارت مستقیم کمتر از ۳۸ درجه نباشد نباید گمان
رفع مرض نمود و عموماً اغشیه کاذبه در ۲۴ ساعت پس
از زرق سرم جدا میشود در صورتیکه مقدار مزروق کافی

باشد

کافی باشد

در صورتیکه طفل نفس بکشد غالباً میتوان بدین ترتیب تزریق
دفعه اول ٥ تا ١٠ صد مطر سرم تزریق نمود واگر بهبودی حاصل
نشود دوازده ساعت بعد از آن مجدداً ١٠ تا ٢٠ صد مطر مکعب

دیگر تزریق نمایند

و بهتر اینستکه در ابتدا مقدار قویتری از سرم تزریق نمایند که
قابل توقیف مرض باشد نه اینکه بمقادیر کم و مکرر

در تمام اطفال کوچکتر از یکساله قاعده کلیه این است که عدد مقدار
صد مطر مکعب باید متناسب با عدد شهور سن ایشان باشد در
صورتیکه فوق العاده مرض لازم نیست که در بالغین در دفعه
اول از ١٥ الی ٢٠ صد مطر تجاوز نمود زیرا که اگر چه وزن
آنها بیش از وزن اطفال است لیکن بهتر مقاومت با مرض مینمایند
بهم محتاج نیستند مگر به تزریق خفیف تری ولی باید در مریض بکر مقدار
معین از سرم تزریق نمود نه اینکه مقدار زیادتر را از حد لازم

کذارند

درز زرف — زرفرا باید در نسج زنبوری تحت جلد در
محل تهیگاه و خاصره نمود تمام احتیاطات لازمه در صدد
عضو بزا بعمل آورند یعنی اولا محل زرفرا با محلول اسید فنیک
یک در پنجاه بشویند یا با محلول سوبلیمه یک در هزار و نیز باید
در وقت زرق نمودن زرافه ولوله را عقیم نمایند باین طور
که انها را در آب سرد فرو برده و انرا با اسباب مذکوره در ان
بگذارند یک ربع ساعت بجوشد محلی اکه باید در ان زرق
نمود باید به منفعه مذبی بپوشند و زرق سرم در زیر جلد
چندان وجعی ندارد مایع مزید و چند لحظه جذب میشود
قبل از زرق سرم لازمست که مطمئن شد که سرم بحالت صاف
باقیست که فی الجمله رسوب در ظرف نموده باشد لیکن اکر ابری
و فاسد شده زان نیست و همیشه باید تشخیص باکتری بودن
را بتوسط تجربه بعمل بیاورند زیرا که این چاره فقط است در

سِرُم ضِدّ دیفتری

از بطور قطع در صورتیکه علاج بواسطهٔ سِرُم مخصوص باشد
ولی چون زرق با سرم هر قدر زودتر بعمل آید مؤثرتر و صحیح تر است
نباید بمحض تشخیص باکتریولوژی تاخیر در زرق سرم نمود خاصه
در صورت خطره و در حالت زیادتی درجهٔ حرارت

خلاصه مبتلا نکند زرق سرم در وقت شایسته جلوگیری
و رفع سم دیفتری مینماید ولی در صورتیکه موقع زرق بشود و
تاخیر شود سم مذکور انساج حیاتی را رسیده و مینماید که علامة
آن فلج و عدم انتظام قلب و تنفس است و در وقتیکه با وجود
زرق سرم این علامات بروز نماید معلوم میشود که در زرق
سرم تاخیر شده است یا مقدار زرق از مقدار کفایت
نبوده است

مخاطرات سیرم — پس از زرق سرم ضد دیفتری غالبا
ثوراتی مانند بثورات الشری در روز هشتم بعد از ابتدای معالجه
بروز مینماید و گاهی با این بروز بثورات درجه حرارت قلیله

زیاد میشود و برطرف میشود بدون عروض کسالت عمده و بندرت
بثورات احمراریه با حمی بروز مینماید و بطور استثنا ورم مفاصل
پا در دهم راه با این بثورات است و در این صورت ممکن است حمی چند
روز دوام نماید بروز این بثورات با حمی در بالغین بیش از
اطفال است و تمام این عوارض موقتی و بیخطر اند

و از برای تحصیل سرم باید بدوا خانه جات رجوع نمود چون
هر محل و موقعیکه ساخته شود بدوا فروش واگذار میشود
و قیمت هر فلاکن ده گرمی بدواساز دو قران داده میشود
و دواساز بطبیب و عموم مردم در شش قران میفروشد و قیمت
فلاکن بیست گرمی ده قران است برای دواساز که باید در
دوازده قران بفروشد در پاریس و دهات اطراف آن
از جانب اداره بلدیه بمردم مجانا داده میشود با شرایطیکه
مربوط بان است

صنف چهارم

استعمال سرم ضد حصبه

در اینباب تصانیف بسیار بطبع رسیده ولی بطرز اختصار
چند کلمه از رساله که مارتن در اینباب نگاشته است می
نگاریم برای اینعمل زرق باید زراقه که ظرفیت آن ۲ صد
مطر مکعب باشد بکار برد و قدرا بجوش عقیم میشود و عبارتست
(۱) از دو لوله یکی زجاجی و یکی فلزی که لوله زجاجی بواسطه
دو بالش کاووت شو از لوله فلزی جدا است (۲) از لوله
کاووت شو (۳) از لوله الحاقی که عبارتست از لوله
کاووت شو بقطر قلم درشتی بطول ده صد مطر (۴)
سوزنی بطول ۴ الی ۵ صد مطر و لوله الحاقی که از کاووت
شو و نرمست در بین زراقه و سوزن قرار داده میشود
برای اینست که زرق بطور شایسته بعمل آید حتی در وقتی که
طفل حرکت و بیقراری مینماید

بعضی سفارشات در عقیم نمودن زراقه لازمست

نوع اوّل

اولاً قبل از عمل نمودن زراقه باید همیشه مطمئن شد که بی
عیبست و بخوبی عمل مینماید و باید ملتفت شد که دوا از سوزن
بخوبی عبور مینماید و دو بالش کاووت شو کرد در دو طرف بدن
لوله زجاجیست بچسبند

پس از آن دقت اوّلیه و فشار باد ندادن به پیچ استوانه
که مبادا بشکند زراقه را در آب فرو برده و میل پیچ در قعر
تحتاً آب بجوش شد پس از آن زراقه را بیرون آورده و بگذارند
سرد شود و پیچ را فشار دهند که محکم شود در این وقت برای
عمل حاضر است

ابزار اکه بجوش شد نباید دو دست بزنند چونکه بکار میباید پس از اتمام
شدن عمل زرق زراقه و لوله الحاقی کاووت شو و سوزن
را باید با آب بشویند خلاصه این دقت و احتیاط خیلی لازم است
و الاّ بسر میکند پس از زرق در اطراف این سه پارچه انباب
باقی میماند خشک میشود و بعد مانع عبور سرم از سوزن

میشود

امّا در باب زرق پس از آنکه آب درزدک را از سرم پر نمودند
از آبدست راست گرفته یعنی در بین سه انگشت اعظم و کف
دست و با شصت و ابهام پنج سوزن را گرفته یعنی در نقطهٔ
اتصال آن با لولهٔ الحاقی کا ورت شو و با دست چپ پوست
نهیگاه را بلند نموده بطوریکه در وقت زرق نمودن
سرم از نسج زنبوری تجاوز ننماید بلکه داخل در نسج زنبوری
تحت جلد شود

در اینهنگام یعنی در وقتیکه سوزن فرو رفت زود آنرا
بدست چپ گرفته و با دست راست که بیکار مانده بملایمت
سنبه را بجلو رانده و در همانوقت با آرامی از ابجرانند
و باید زراقه را باندازه که برای زرق لازم است پر نموده و جنانچه
ذکر شد قبل از زرق باید جلد محل زرق را با رافع العفونة تمیز نمایند
و بهتر از همه محلول سوبلیمه یک در هزار است و پس از زرق

نوع اوّل

دور سوزن را که در زیر جلد است با پنبه هیچ قسم نپوشند
و این پنبه با سر میل که از محل سوزن بیرون می آید یکنوع
گلی بوز میسازد و با همین طور سوراخ محل سوزن بکلی
مسدود میگردد و در هنگام زرق طاول در شش حاصل
میشود که از ۱۵ الی ۳۰ دقیقه پس از آن برطرف میشود
و هیچگونه علامات عمومی و مزاجی عارض نمیشود

معلومات قرابادینی سرم دیفتری

ذکر شد که سرم را میتوان برای جلوگیری و برای علاج استعمال
نمود و بعبارة اخری مانند واکسن و مانند دوا است ولی
باید دانست که در چه حالتی باید از برای جلوگیری و محفوظ
ماندن از مرض استعمال نمود

وقتیکه در خانواده یا در محلی از اجتماع اطفال یکنفر مبتلا
بدیفتری گردید باید باقی اطفال آنخانواده یا مجمع اطفال را
کوبید یا بطوریکه در اطفال کمتر از سن ده سال پنج صدمطر

مکعب

مکعب در بالا از این سن ده صد مطر سرم را زرق نمایند و نیز
کوبیدن و تلقیح غالباً کافیست در منع بروز مرض بطور ابیدمی
(وبائی) و اگر هم بعضی اطفال مبتلا شوند خطر آن بسیار
کمتر است

و چون بطور کفایت در این باب استقراء نموده ایم میتوانیم
بطور حتم بگوئیم که این اطفال تلقیح شده تا چه مدت محفوظ از این
مرض میمانند

اکنون گفتگوئی از استعمال علاجی سرم ضد بثری مینمائیم
قاعدهٔ کلیه که نباید هرگز از آن تجاوز نمود این است که
هر وقتیکه حدس و گمان بوجود بثری در مریض برده شود
باید بلا فاصله در تحت جلد تهیگاه آن بیست صد مطر مکعب
سرم در یکدفعه زرق نمود در مبتلا و از یازده ساله
بهتر آنستکه از سی الی ۴۰ صد در یک مجلس زرق نمود
ولی ۱۵ الی ۲۰ صد در تهیگاه ایمن و ۱۵ الی ۲۰ صد در

نوع اول

نیمگاه اپیر کرده در پهلوی ۱۵ تا ۰ صد عطر مکعب زده شود
که در اینصورت غیر از بروز شور زمین کرمها هیچ خطر و عیب دیگر
ندارد و اما اگر فی الواقع مرض دیفتری باشد هر گاه بمقدار
زدن کافی نباشد و تخمها از دست رفته است و جز پشیمانی

سودی ندارد

و فوراً پس از زدن بلکه بهتر از آن قبل از زدن برای اینکه
بعد از آن مریض را راحت بگذارند دهان مریض را گشوده [illegible] را
بروی اغشیه کاذبه یا در رطوبات پیچ گلو برده و آلوده نموده
و بلا تامل دو لوله سرم خود را بطوریکه دستور العمل داده شد
تخم‌گیری مینمایند در عرض ۲۴ ساعت پس از آن از امتحان لوله‌ها مطالب
مهمه فرا گرفته یعنی بر شما معلوم میشود یعنی بر شما محقق میشود
که مرض دیفتری بسته به اینکه اگر دیفتری نباشد ترک زدن سرم
مینمائید در صورتی هم از امتحان زراعت خود مفهوم کرد دیفتری
خالص است یا دیفتری با انضمام میکروبهای دیگر است

سرِ مرضِ دیفتری

پس تمام علاماتیکه در معالجه با سرم حاصل میشود چه مزاجی
چه موضعی از قرار ذیل است

علامات مزاجیه چهار است **اوّل** حالت نبض دوم
درجه حرارت سیوم تنفس چهارم بیاض البول است
اما علامات موضعیه (اغشیه کاذبه) بطور یقین علامات
مفیده بدست میدهند اگر امتحانات باکتریولوژی تمام نیست
ولی علامات باکتریولوژی نیز تمام نخواهد اگرچه صحیح است
وهیئت اغشیه کاذبه وهمچنین زیادی آن هرگز در باب تعدد
المعرفه وعلاج مرض چیزی بر معرفت طبیب نمی‌افزاید در آنکه

دیفتری خالص یا ممزوج است

اکنون بعضی علاماتی اکه ممکن است در علاج با سرم حاصل شود
بیان میکنیم و در اینموقع معالجات موضعیه که در مرض دیفتری
معمول است بطور اختصار ذکر مینمائیم

در معالجات موضعیه مرض دیفتری

نوع اول

دکتر رُو در انجمن بوداپست در تضاعیف نطقی که سابق
بزان طبع نموده است ذکر مینماید که واضح است که معالجه
مرض دیفتری با سِرُم مانع تمام معالجات موضعی این نیست
و بطور حتمی منع مینماید استعمال محرقات و اسید فنیک
و سوبلیمه را و میگوید از تجارب عدیده بر ما معلوم گردیده
است که اگر در علاج دیفتری هم زرق سرم و هم استعمال
اسید فنیک یا سوبلیمه با هم نمایند بنتایج ناگوار منجر می
شود چنانچه در مدت هشت روز که در مریضخانه اطفال در اطاق
مبتلایان بمرض دیفتری جمعی را با سوبلیمه و جمعی را هم با سرم فقط
معالجه نمودیم در حالتیکه تمام شرایط حفظ صحی و غذائی
و هوائی آنها یک طرز بود و در عرض این یکهفته از مرضائیکه
معالجهٔ آنها با سوبلیمه بود با وجود اینکه درجه مرض آنها
متوسط بود سه نفر تلف شدند اما در اطفالیکه معالجه آنها
منحصر بسرم بود با وجود شدت مرض در بسیاری از آنها صحی

در بعضی

در بعضی عمل را کو مجری نمودیم تمام مرضا شفا یافتند
اما دکتر مروق که استعمال سوبلیمه و اسید فینک را قدغن
مینماید در روزی سه دفعه شست و شوی با محلول اسید
بوریک یا پنجاه گرام لیکر لابارک زاده یک لیتر آب جوش
تجویز مینماید فایده این شست و شو حتی الامکان زایل نمودن
تخم مرض و اجتناب از گلو دردهای منکره بسبب که ممکن است
بعد از شفا یافتن گلو درد دیفتری عارض شود و مسبوق
علاج موضعی را منع مینماید بلکه تجویز مینماید مالیدن رنگ
ابی مخصوص که مرکب است از کافور و مانتل بمقدار متساوی
که از ادرها و ن صلایه کنند تا غلیظ شود و علاوه براین
در تمام هنگام معالجه با سرم در تمام حالات و اطوار مختلفه
مرض گلیسرین با اسید سالیسیلیک میمالیدند مگر در صورت
جتیه چون تا غشیه کاذبه پس از زرق سرم جمع شده و حل
میگردد و گلو پاک میشود محتاج بمالیدن دوا نیست و در معالجه

نوع اول

با سرم ابداً تغییری در غذای اطفال لازم نیست بلکه آنها را
باید خوب تغذیه نمود با اغذیه مقویه مگر در صورتیکه
بیاض البیض زیاد در ادرار بهم رسد که در آن وقت غذا را
باید صحیح نشر نمود

ورم گلوی دیفتری خالص حنك

مقصود از این مطلب ذکر حالات مریضی است که مبتلا بورم گلوی
دیفتری خالص بود و بنا بر قاعده کلیه در روز اول ۳
صدم متر مکعب سرم در روی ران نمودیم در صورتیکه
فرعان نبض ۱۴۸ و حرارت شبانه ۳۸ درجه بود بدون
اختلال تنفس بدون وجود بیاض البیض در ادرار
۲۴ ساعت پس از زرق فرعان نبض به ۱۰۸ تنزل نمود
و درجه حرارت افزوده نشد بلکه از ۳۸ درجه به ۳۷
رسید و این نقصان خفیف حرارت که همراه با نقصان زیاد
فرعان نبض بود ما را مجبور بزرق مقدار جدیدی از سرم

نمود

نمود

ورم گلوی دیفتری خالص ولی شدید و ردی

اکنون ذکر حالتی از ورم گلوی دیفتری خالص است اما بعوض
اینکه جید نباشد مانند صورت سابقه بحالت شدت و
رداءت

در روز اول ۲۰ سانتیمطر مکعب سرم زرق نمودیم ولی - (انیمفلد)
کافی نبود زیرا که فردای آن روز درجه حرارت سی و هشت
زیاد تر شد و ضربان نبض از ۱۲۰ به ۱۴۰ مجاوز نمود
و از این صعود توام حرارت و نبض معلوم شد که مرض زایل
نگردیده است و در اینگونه مواقع باید مقدار زرق سرم
را مکرر نمود و نیز ۲۰ سانتیمطر دیگر دفعه و بهتر آنست که
ده صدم در صبح و ده صدم در شب زرق نمود چنانچه
معمول ماست و نتیجه از اینست که در روز سوم حرارت
یک درجه تنزل نمود ولی نبض تقریبا بهمان ارتفاع باقی ماند

نوع اول

یعنی ۴ اوقیه در دقیقه و بیاض البیض بمقدار زیاد خارج میشد
و در تقدمة المعرفه باید توقف و تامل نمود زیرا که اگر چه یکی از
علامات که درجهٔ حرارت باشد تخفیف حاصل نکردیده لهذا
ده صد مطر مجدداً زرق نمودیم فردای آن روز درجهٔ حرارت
و نبض تنزل نموده و بیاض البیض کمتر گردید دیگر زرق را
موقوف نمودیم و مریض شفا یافت

مختصراً گلو دردهای دیفتری خالص لازم دارد زرق ۳۰
تا ۵۰ صد مطر مکعب از سرم که در ستر روز تقسیم و تجدید
شود و شفا تا عدهٔ کلیه بیش و لازم است ذکر نمائیم حاصل تجارب
که مسیو رو از بوداپست برای ما فرستاده است یعنی
در ۳۰۰ درد گلوی دیفتری خالص نه نفر تلفات داشته است
و دو نفر از این نه نفر یکی بمرض توبرکول و دیگری بسرخچه
تلف گردیده‌اند و هفت نفر دیگر در ظرف کمتر از ۲۴ ساعت
پس از ورود به مریضخانه فوت نمودند

اکنون از در دکلوی دفتری انضمامی گفتگو نمائیم ولی از
دفتری منضم با باسیل بریزوف صرف نظر مینمائیم چونکه
انضمام این باسیل باعث ردائت تقدمة المعرفه نمیشود
و از حیثیت شدت تفاوتی با صور سابق الذکر
ندارد

در دکلوی دفتری با انضمام استرپتوکک (مانند نمره ۱)

اکنون ضمناً میبر اذکر مینمائیم که تقدمة المعرفه را زیاد شدید
مینماید یعنی انضمام باسیل دفتری با استرپتوکک و استا
فیلوکک

از روز اول ۲۰ صد مطر زرق نمودیم پس از ۲۴ ساعت
تمام قوتهای حرارت و نبض تنزل مینماید و از نکات عمده اینست
که در حرارت شب کمتر از صبح است در اینوقت ده صد مطر مکعب
زرق میشود و در صورت انضمام میکربها بهتر آنستکه در روز
دوم هم بعوض ده صد بیست صد مطر زرق نمایند چنانچه

نوع اول

از حالات روزهای ابتدای رنجان آن معلوم میشود

علامت در روز سیوم یا این حس تنبیه و رفتار انسان حیران

میشود چنانچه تمام بدن درگلو دردهای تضمامی و امراض جلدی بد

میشود که تمام نوسیها فوراً از باد صفت سیمائید علامات باد

سه بعد بروز میکنند تنفس بطوری زیاد میشود که خوف

از بروز ورم شعب ریه میرود

لازم است که مقدار سرم را میفرمایند بنسبت صدم مطرمکعب

زرق نماید چنانچه معمول ما است

فردای آن روز این طوفان میخوابد تمام نوسیها بخوبی تنزل

مینمایند درجه حرارت شب کمتر از بامداد است واگر از ذره

بین معلوم شود که مرض ممزوج با استرپتوکاک نیست معالجه را

موقوف مینمائیم ولی در روز چهارم مقدار جدیدی از ده صد

مطرمکعب زرق مینمائیم برای پیش بینی از نکس مرض بر دد

در صورتیکه اگر باحث السیمی بمقدار زیاد موجود نباشد از این

تجاوز نمینمائیم

در روز پنجم نبض و درجه حرارت و تنفس بهبودی
حاصل مینمایند و بیاض البیض اگرچه فی الجمله افزوده می
شود ولی بدرجه نیست که محتاج بمقدار جدیدی از سرم باشد
ولی اگر زیاد باشد بمقدار ۵ یا ۱۰ اصل مطر مکعب تجدید زرق
مینمائیم خلاصه وجود بیاض البیض در ادرار دلیل بر اثر
تکزین دیفتری در کلیه پس از افزایش مقدار ضد تکزین بر
بی اثر نمودن تکزین در کلیه نافع است و بعضی قائلند که مزید
تکزین برای کلیه مضر است ولی بجهة بطلان این عقیده کافی است
رجوع بتجارب مسیو رو نمود چنانچه قبل از معالجه با زرق
ضد تکزین در ثلث از مبتلایان بدرد کلوی دیفتری خاص
بیاض البیض دیده میشد و پس از معالجه بعسرت در نصف
مرضا دیده میشود

و در باب انضمام و امتزاج دیفتری با استافیلوکوک گفتگو

نوع اول

میشمائیم چونکه رفتاران با آنچه که ذکر شد تفاوتی ندارد
شدت و خطرش هم کمتر است

در سه حالت مذکوره که ما آنها را مانند نمونه و سرمشق اخذ
نمودیم مرضا شفا یافتند ولی در دو قبیله درد گلوی دیفتری
خالص منجر بهلاکت شود و عموماً مرگ قبل از ۲۴ ساعت
بعد از ابتدای معالجه عارض میشود اما در بعضی درد گلوی
خالص ولی کشنده یعنی با مسموم شدن مزاج مرگ ممکن است
بواسطه سوء القنیه و فلج و اختلالات قلب و کلیه و غیره
پس از هفت یا هشت روز بعد از ابتدای معالجه عارض
شود اگر چه این حالت بسیار نادر است که در هر صد یک
یا دو نفر باشد ولی باید دانست که برای درد گلوی امتزاجی در صورتیکه
مرگ دیرتر روی دهد عموماً بواسطه ترکیبات ثانویه و گاهی هم بواسطه
عفونت امزاجی است که بواسطه میکروبهای انضمامی است
اکنون خناق را با سایر مرضهائیکه التهاب و ورم حنجره دیفتری مانند

در خناقهائیکه عمل بری نموده اند باید آنها را مانند دیگرها و معالجه نمود ولی باید دانست که در علاج با سرم عمل نفس اهمیت پیدا مینمائی در مبحث خناقهای با عمل بیجا ما مفصلا ذکر مینمائیم

خناق خالص عمل شده

خناق عمل‌شده را نیز باید مانند دیگر خناقها تشخیص داد بخناق خالص و خناق امتزاجی در صورتیا ولی خناق عمل‌شده خالص در روز اولکه روز عمل تزریق کمی است بنا بر قاعده کلیه ۲ صد مطر مکعب روزی میدهیم در روز دوم عمل را مکرر مینمائیم زیرا که تمام عوارضها متصاعد اند و در روز سوم نبض و درجه حرارت اصلاح میشود و نفس زیاد میگردد اما بیاض البیض وجود ندارد و اکتفا مینمائیم مجدداً بزرق ده صد مطر و روز بعد لوله را از حنجره بیرون میاورند و نبض و درجه حرارت بحالت خوبی باقیند پس باید زرق بیهوده است

نوع اول

خناق عمل شده با انضمام [illegible]

در خناق الحلقی وانضمامی بطور مذکور سهل و ساده نیست
و در روز بعد از عمل تراکوتومی تنفس المعرفه زیاد ردی است
با وجود زرق بیست صد مطر مکعب سرم در روز عمل فردای
آن روز تمام قوت [illegible] اعاده و بیاض البول بمقدار بسیار
زیاد موجود است پس باید مقدار سرم را تجدید نمود و در
فردای زرق این مقدار جدید اصلاح عمومی حاصل میشود
و تمام علامات تخفیف یابند ولی نباید از خطر انضمام غفلت نمود
مثلا دو روز متوالی در هر روز ده صد مطر نیز زرق می
نمائیم
با وجود این مقادیر مکرره در روز پنجم علت تنفس زیاد میگردد
و ورم شعب ریوی که از ترکیبات کثیره و خطره خناق انضمامی است
باعث خوف از هلاکت میگردد پس باید نیز مقدار جدیدی از
سیرم استعمال نمود ولی فقط مبتلائیم پنج صد مطر مکعب بوالحضر

سرم ضد دیفتری

نزول یکدرجه حرارت و نقصان بسیار زیاد بیاض البیض
و فردا که روز ۳ است میتوان لوله را از حنجره بیرون آورد
و طفل شفا می یابد لکن غالباً این طور نیست و برای اجتناب از
عروض ورم شعب ریه در این حالت در تمام مریضها که عمل شده همه
روزه روزی یکدفعه یکصد مطر مکعب روغن مانتل دار در
لوله که در گلو فرو کرده اند داخل مینمائیم و ترکیب این
روغن مانتل دار از اینقرار است

مانتل ۲ گرام روغن بادام شیرین ۱۰۰ گرام

ریشیت سیاهه از قرار استقراء خود در تنزل تلفات از مرض
دیفتری بعد از استعمال سرم مسیو رو ثبت نموده است
که از آن در اینجا مینگاریم

در خط ۱ و ۲ و ۳ و غیره تلفات هر زمانی است در چهارده روز مطابق
با پنجسال قبل از ۱۳۱۲ و دو سال دیگر ۱۳۱۳ و ۱۳۰۵ که
بر حسب اتفاق بدست آمده است و از این ارقام ارقام دو هفته اول هر سال

نوع دویم

	۱۳۰۲	۱۳۰۵	۱۳۰۸	۱۳۰۹	۱۳۱۰	۱۳۱۱	۱۳۱۲	۱۳۱۲
۱	۹۷	۸۱	۵۵	۷۴	۴۹	۸۳	۷۵	۲۶
۲	۱۰۶	۴	۵۱	۷۸	۶۰	۷۰	۵۷	۱۵
۳	۱۰۲	۷۱	۸۱	۷۶	۴۶	۵۱	۵۳	۲۳
۴	۱۱۲	۹۰	۸۱	۸۹	۶۱	۵۸	۵۲	۲۳
۵	۱۴۵	۸۴	۸۳	۹۳	۶۶	۶۲	۶۵	۲۲
۶	۱۴۵	۸۴	۹۲	۷۳	۷۴	۷۵	۷۴	۴۷
۷	۱۲۱	۷۸	۹۳	۷۶	۵۶	۶۲	۵۴	۱۵
۸	۱۱۴	۸۱	۷۱	۸۵	۵۸	۶۰	۶۱	۱۷
۹	۱۰۶	۷۴	۸۶	۶۹	۵۵	۹۱	۵۲	۱۹
۱۰	۹۴	۶۶	۷۴	۵۹	۵۶	۴۹	۴۹	۲۴
۱۱	۱۰۳	۷۳	۶۶	۶۲	۷۳	۵۳	۴۵	۱۵
۱۲	۸۸	۵۴	۵۲	۴۳	۳۳	۵۲	۳۰	۹
۱۳	۶۸	۵۵	۷۸	۳۳	۵۵	۴۶	۳۸	۴

نوع دویم

سایر سرمهای قراباکتری که غیر از بازیکی معلوم است

نتایج درخشنده که از استعمال سرم زرد در علاج مرض
دیفتری حاصل شد باعث امتحانات و تجسسات جدیده در علاج
سایر امراض بواسطه سرمهای مخصوصه دیگر گردید بدین سبب شرح
و بسط زیاد در این اعمال و تجارب جدیده برای تکمیل این معرفت
نافعست که بطور اختصار رؤس مسائل از آنها بیان نمائیم

سرم ضد استرپتوکاک — تا بحال معلوم شده که مرض حمره
(باد سرخ) و پورپوره را مرضی است عفونی و علت از استرپتوکاک
میباشد مسیو ژرژ و مارمورک اسب و الاغ را معافی
و مصون از این استرپتوکاک نموده اند و سرم این حیوانات را که
موسوم است به سرم ضد استرپتوکاک زرق نموده اند در مرضای
که مبتلای حمره و حمای پورپورا گردیده اند برای اینکه آنها را
از این امراض نجات و شفا دهند

نوع دویم

سرم ضد سیفیلیسی — بر بشر ...

در سلک والاغ خون اشخاص سیفیلیسی را زرق نموده و سرم
خون این حیوانات را با اسم سرم ضد سیفیلیس بر مرضای
مبتلای بسیفلیس زرق نموده اند مقصود شان شفای این
مرضاست

سرم ضد سرطانی — مسیو ... بر بشر تجربه کردند

۱۳۱۱ با تحسین علمی اظهار نمودند که در باب امتحانات که در علاج
مرض سرطان بواسطه علاج با سرم نموده اند
یعنی سرطان استخوان مریضی را برداشته و آنرا با آب مقطر صلایه
نموده و صاف نموده و در یک الاغ و دو سال تلقیح نموده
و از این زرق هیچ علامتی در آنها بروز ننمود و پس از چند روز
سرم خون این حیوانات را که بانطور معاف از مرض شده بودند
در دو مریض زرق نمودند که یکی مبتلای بقنبرم وسار کم
اجزای صغیر بود و دیگری مبتلای بمادهٔ در محل فم معده

مناسبت سرمهای تراپاتیکی

کدلبل برسرطان دمغاء بود و سرم ضد سرطانی در دو مرض
مذکور با شرایط معینه نتایج بسیار خوب بخشید
تجارب سرمی در ضد استرپتوکوک و ضد سیفلیس و ضد سرطان
هنوز بطوری منتج نیست که بتوان یقین نمود که در اثر اینها
در علاج جرم و ختای پوبورا و سیفلیس و سرطان
سرم ضد کزاز — مسیو پاریکر در ۱۳۱۳ امتحانات نیکو
خود را مخصوص کزاز با یخن جلیه فرستاده و ثابت کرده است
که از امراض منکر نیست. و بستگی با اینکه مرض مسمایدی و باید
مخصوصی که از اثر میکروب است ... و شدید است و منعقد
دستیابی ... که از آن کزاز ... نموده باشند حیوانات کوچک
هلاک میشوند و بنظر توان برای هلاک نمودن یک ... راست
کافیست
وضد این سم سرم حیوانانیست که معتاد بمرض کزاز شده باشند
بقاعده بهرنگ و کیتازاتو و دانز اسرم ضد کزار ...

نوع دویم

تامین سم کزاز نیز الی میکنند قوت آن در مقدار معین او
باندازه ایست که تکوین کزاز زایی اثر میکند
با وجود این عیب سرم ضد کزازی اعتبار و حقیقت علاج حتمیه
منظور از آنست هنوز محل تامل است و هرگاه آثار در انسان
یا حیوانات مبتلای باین مرض بارز و نمایان شوند صورت
خوب یا بارزی سرم بعلاوه نمیدهد چونکه در وقتیکه سرم ملقح
شود یعنی در هر وقتیکه علامات کزاز بروز نماید بیشتر از
تمام بدن مسموم گردیده و سم در اخلاط داخله حاصله در دستگاه
اعصاب بعد از تغییر یکی از سم در آن حاصل شده است ندارد
و فایده ندارد مگر در صورتیکه مرض بطئی و در صورتیکه مزاج
و بتدریج مسموم شود اگرچه سرم ضد کزازی در علاج مرض
حتمی نیست ولی در صورتیکه برای پیشگیری از آن تزریق نمایند
نتایج بسیار خوب میدهد و در اینصورت حیوانات را بطور تعیین
معاف مینماید و این معاف بودن موقتی است مانند سایر سرمها

داد برای دفع نم تا ببوید فراغت بنمود
و در صورتیکه احتمال عفونت و میکروب نسج ملتحمه نخست داده
باشد حفظ حیوان بواسطهٔ زرق انتی سرم یقینی است و ورود
میکروب دخول در بین نسج عضلات چندان اثری ندارد اما اگر
معلوم شد در انسان و حیوانات بسیار نادر است و این نقاهت
در حفظ و ایمنی بواسطهٔ اینستکه در نسج ملتحمه خراب شدن
نکروز بواسطه سلولهای فاگوسیتی سهل تر نفوذ است تا
در نسج عضلانی
پس هر چند کزاز این سرم بی نظیر نیست در جلوگیری کزاز و
همیشه میتوان بطور یقین جلوگیری از این مرض را نموده بواسطه
زرق این سرم خواه در اشخاصیکه جراحتی یافته اند
که از حیثیت محل و نوع جراحت مستعد بروز کزاز در آنها
باشند جراحات حاصله از خود شدن و جراحات حاصله از ضغطه
و سقطه که در بین جراحات خاک و غبار و دغال و اجزا

نوع دویم

باقی مانده است در جراحات خلیده و غایره ایکه اجسام
خارجیه از هیئت داخل انرا زکردیده و خواه اشخاصی که
عمل جراحی در انها نموده اند و همه کس این قبیل اعمال را میشناسد
که اسباب بروز مرض کزاز بوده اند اخته کردن و بریدن
دم و اعمالیکه درپای حیوانات خانگی مینمایند
استعمال سرم ضد کزازی در صورتیکه مقصود از ان جلوگیری
باشد بر ضد عفونت نمایان میکند در ممالک خط الاستوائی و امریک
وافریقا اگر در این امکنه کزاز در ابتدا شایع است حتی در جراحات
جزئیه و در بعضی از نواحی علت عمده هلاکت نوزادان سیاه
میشود و نیز در ممالک شمالی اروپا اکثر بسیاری از اطفال نوزاد
بمرض کزاز تلف میشوند استعمال سرم ضد کزازی نسبتا
مفید و [illegible] . این علاج جلوگیری را در مرض
کزاز استعمال نمود و پس از وی اغلب بیطاران از پس اخته
کردن استعمال نمودند و در حیواناتیکه اینمعالجه و تدبیر را

بکار بردند حالت کزازی بکلی موقوف گردید

سم مرضیه توبرکولنی با سرم ضد سلی مصون

ماراکلیانو با انجمن طبی برد و در ۱۳۱۲ مذاکره عمده

در معالجه تازه ایکه در باب توبرکول بتوسط علاجیکه

باسرم تحصیل نموده است اظهار نمود و این معلم معروف در

۸۳ نفر که تمام علامات توبرکول ریوی در آنها بروز نموده

بود از درجات نسبتا خفیفه تا درجات نسبتا ردیه و بهبودی

صحیحه در آنها حاصل شد الا تا یک جانب مختلفه که مربوط بحالات

متفاوته مرضا بود

و ماراکلیانو میگوید که این معالجه جدید علاج کلی

و عمومی نیست بلکه شاگردان خود را هم سفارش مینماید که

در این باب اغراق نگویند و تجاوز از حدیکه منحصر با نست ننمایند

و باین عبارت میگوید که نباید تصور نمود که ادعای نتایج عجیب

ممکن نمود و میتوان تصدیق نمود حتمی بودن طریقه حالیه

نوع دویم

از معالجه وقتیکه میتوان انتفاع نمود مگر در مرض صورت
مزمنه از امراض و در وقتیکه در انجا اختلال اعضاء
که از مرض عفونی حاصل شده است و در وقتیکه بدن بطوری مبتلا
گردیده است که دیگر نمیتوان انچه که منظور است حاصل نمود
یعنی در صورتیکه مرض بدن و مزاج را طوری خراب و فاسد
نموده است که دیگر اصلاح پذیر نیست و علاج ناسزم
ضد توبرکول ممکن است مفید باشد امید شفا هم معقول نیست
فقط در اوقاتیکه بدن نکاتون و منبع مخرب و تباه کنند
باشد

و در اینجا بهتر از همه انستکه نتایج اعمال این معلم معروف را
ذکر نمائیم

میگوید حاصل تجارب من اینست که میتوانم بگویم که از تجارب
عدیده که نموده ام بر من معلوم و ثابت شده است که بواسطه
سیرم ضد توبرکولی میتوان نتایج عالیه حاصل نمود

صور مختلفه و بجز حمای تب بر کولی نیز میتوان کافی هم
در صورتیکه باشد بدیه و خطره نمیبود و اصلاح بی اندازه
حاصل نمود بالجمله در ۱۳۰۸ نفر تب بر کولی که در شدت و خفت
مختلف بودند و در انها معالجه با سرم نمودم در شصت و
یکنفر تفاوت فایده واقعیه نبخشید و در انهائیکه مرض نهم
و مزمن نبود اغلب شفا یافتند و بعضی قریب بشفا و مرگی
نیستم که کاشف و مخترع طریقه و علاج تازه میشد بلکه
کشف اینمطلب در واقع وقتی شده است که اطبا ثابت نمودند
که میتوان بواسطه بعضی قواعد در حیوانات ماده مخصوصه
حاصل کنند که انها را از ابتلای بامراض عفونیه حفظ
و حراست نماید و این ماده در سرم خون بهم میرسد و
بواسطه سرم میتوان این مواد را منتقل بین حیوانات و
انسان نمود
پس از مقرر شدن این اساس ناچارا و بالطبع در مقام استعمال

نوع دوئیم

این دو علاج امراض مختلفه برآمدند که از آنجمله مرض توبرکول
است وگمان من این است که بواسطه سرم مخصوص عضو
خود مبرهنم و نتایجیکه از آن حاصل نموده ام بنا بر اسباب چند
شما شود زیرا اگر با بیت همچنین با کن همین گونه نتایج را
بدست آورده اند ولی تفاوت ایشان باینده فقط این است که
این دفعه اولیه است که اینجانب بکرسنه عزیزه از اسطر بقه مخصوص را
دو معالجه مرضا بکرنه تمام شرایط حفظ صحی و علاجی اینها موجود
بوده است بکار برده اند و تصدیقات من نیز همان مبنی است بر
تجاربیکه در حیوانات نموده ام بلکه در معالجه انسان هم بوده است
و من در زه این غالبه میدانم بی اعتمادی و اعتراضاتیکه در اینباب
خواهند نمود همین اعتراضاتیکه در باب سایر بدایع و معالجات
مرض توبرکول نموده اند و اگر بدقت نظر کنند میدانند که
منشاء همه اینها این غلط فاحشی است که توبرکول از امراض
لاعلاج است و این را هم میدانم که همه کس از طبیب و غیر طبیب

میدانند که چاره نوبن کولی که با حزن درجه مرض و مشرف
بموت رسیده است محالست و سرم هم نمیتواند تحصیل علاج
نماید ولی صریحا میگویم که هر کسیکه بواسطه سن یا کبره و
عیب مشکولین قابل تلقیح را هم معالجه نماید بواسطه نتایج
بنیکوئی که خواهد دید یقینا فعل بنده را تصدیق خواهند نمود
ولی لزوما مکرر میگویم که این تبلیغ و اخبار در سر مجلس بار تمام
و با اهبار هوی افرنگ و محسنین قبول کرده اند است و کشف
مسبوقا رادیکال این از کشفهای بزرگ و مهم است اگر
بتواند مانع رفتار استیلای این بلای مهیب و شایع و مهلکی
گردد که تا بحال از الا علاج دانسته اند
در اینمقام ختم مینمائیم گفتگوی از سرم قراباد بنی و سایر قمانات
البته قابل تزریق را ولی هر قدر نتایج حاصله و امیدواریهای
موجوده بی اندازه باشد باز میتوان سؤال نمود که اینده
و عاقبت این دو را البته حیوانی چه خواهد شد و در اینباب

نوع دویم

چند کلمه از فرمایشات نابینای معلم میکاریم و این معلم
میکوید که ایکار او لیته در استعمال قرابادینی مواد حیوانی ناشی
از تجربه و مشاهده صحیحه عز نکردیده است بلکه کلمه
شرایط قرابادینی را اخذ نموده اند از منشاء و اثر علی الظاهر مرکبه
این مواد در حیوانات عمل او رنده انها حاصل میشود چنانچه
ترشح معده خرچنك را برای دفع ترشی معده میدادند چند بیضه
در الات تناسل فایده نیکو داشت و بواسطه شباهت بوئی
از مشك بایده مطبوع رحم باشد و در امراضیکه منبع تولید انها
رحمست مانند اختناق رحم نیز نافعست بجهت تو وسوق
پیدی از ادوای ضد اختناق شمردند
واطبا مانه ١٧ ابهمین خیال استعمال مینمودند بنه دوباه را در
امراض صدری مانند سل و ضیق النفس و جگر روده کرگ را
در قولنج ریحی و مشیمه را در تخریب زنان زاینده و سرافی در حفظ
از گزیدن مار و امثال انها

اگرچه ما با این معالجات اسلاف خود میخندیم ولی بواسطه مراجعت غریبی که
حتی در اداره علمیه دیده میشود ماده طبی جدیدی از جنس حیوانی بوجود
نموده است و مسمی به پوسیتالی میکنند دیگر قسمی از ترشحات کند طرز
شیمیایی آن کمتر معلوم است و به پیتیتاری از او مکشوف نموده است
و از استعمالات فیزیولوژی معلوم نموده است که بعضی ترشحات
غددی یا مجاری مترشحه و مانند غدد عرقی در مومی میباشد که داخل
در خون میشوند مواد برای که سزاوار محکم نمودن آلات و اعضای بعیده
از آن جهت اثر نمودن مواد مضره او و کشف جدید اثرلوذالمعده در عمل
کلیسمیك ونده در فی در علاج تهیج اعصابه مخاطی شبهه در حقیقت
ترشحات داخلیه نمیگذارد
چنانچه استعمال رطوبت معده که سابقا محل اعتراض و استهزاء بوده امروز داخل
در اداره اعمال صحیحه گردیده است و اسباب حیرت و هیجان و اسرار آن شده است
ممکن است مشاهده کنند و دیگر در آن تمام امراض را بواسطه اسم
قرابادینی یا رطوبات دیگر بدن معالجه مینمایند و او و دیگر که در دوا

دواخانجات انبار نموده اند بنفع ایشان کرده است و این ترقیات علمیه

یقیناً دوائر طبیه امداد در اصلاح اعمال ناقصه سابقه مینماید

در انتظار نتیجه صحیحه این انقلاب و تحویل طبی بوده و آنچه بهتر است که

عبارات بوشار که در سنه ۱۳۱۳ نطق نموده است ذکر نمائیم

که بطور کلی از سرم قرابادینی را در بدن بیان مینماید و میگوید اگر است

از سرمهای ضد تکرینی سرم قرابادینی در درجه الیکه بر دو زمینه

اعمال الیه بواسطه اینها ما بالطبع خود را محفوظ از ابتلا میکنیم

نمائیم و سموم ما با اکثری از آنها باطل میشود و این سرم قرابادینی نیز داخل در

قرابادین طبیعی میگردد و با این اختصار کرده و از اجوان ساختن است

و یقین است که این تغییرات عالیه علاجیه بنای کهنه طب را متزلزل مینماید

سهل است از محکم مبنا و تدابیر جدیده و قدیمه بنای کهنه

طبیعت علاج را مستدام و خلل ناپذیر مینماید

وقد ختم ذلک فی شهر رمضان المبارک من شهور سنة ۱۳۱۸ حرره المذنب

العاصی یحیی محمد باقر الطائی الفرشتو الملقب بکاشف الهموم تمت

در ترجمهٔ بارهٔ الفاظ و اصطلاحات است

استافیلوکوک — موجود ذره بینی است که علت زخم است

استرپتوکوک — علت حمره و پورپورا است

اورمی — دخول اوره در خون

باکتری — موجود ذره بینی

باکتریولوژی — معرفت باکتری است

باسیل — موجود ذره بینی است

پپسین — ماده‌ایست که از رطوبت معده اخذ میشود

پلاتین — فلزی شبیه بنقره و از طلا وزین‌تر است

پیپت — ظرف حمل و نقل مایعات است

اکوپنی — عمل سوراخ کردن جسم

تکسین — یکنوع رشح حیوان ذره بینی است

توبرکول — دانه‌هائیست که در مسلولین منفرج میشود

سارکم — ماده‌ایست شبیه بسرطان

سلول — اجزاء ذره بینی است که نسج حیوان و نبات است

شمع حبتی یکنوع صمغیست نخینی لعابکه بشکل شمع ساخته میشود

فاگوسیت - موجودات ذره بینی است که در خون شناور اند

فیبرین — مواد لعبیه است

فیزیولوژی — معرفت اعمال بدن

کائوتشو - یکنوع صمغیست که از ان اسبابهای متعدد میسازند

کبای — حیوانیست از جنس موش

گلبول — بمعنای کرات صغیره است

گلیسمیك - بودن قند در خون

گرام — قریب پنج نخود است

لیتر — هزار گرم است

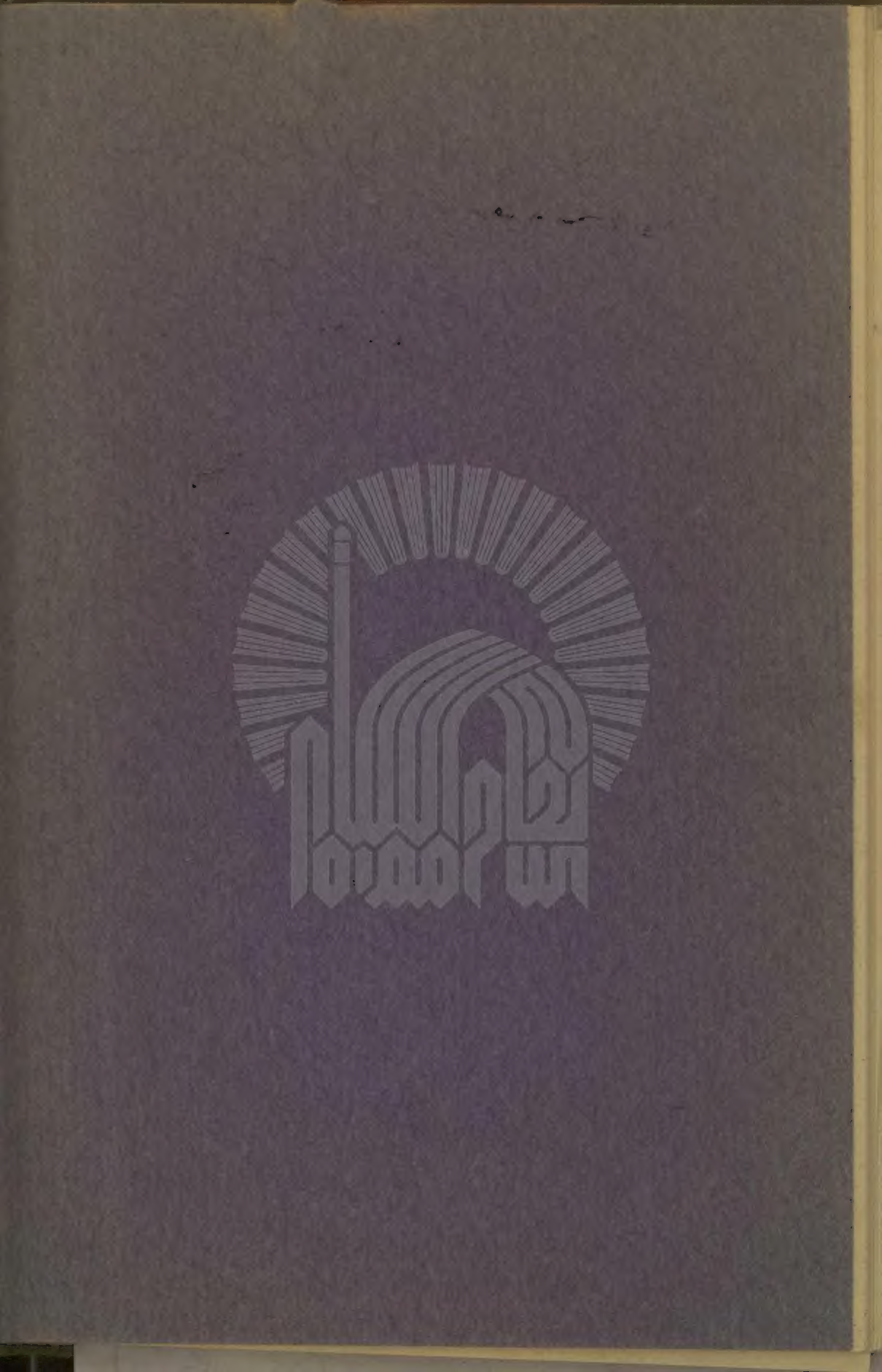
میکرب — موجود ذره بینی است

نوراستنی — امراض عصبانی

ویروس — مانند بعضی امراض است

هیدروفیل — پنبه مخصوصی است

رساله در بیان